

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ



KIRKLARELİ İLİ VE ÇEVRESİNDEKİ İNANÇ MERKEZLERİ

UTKU MEHMET ÖDEN

TEZ DANIŞMANI
YRD. DOÇ. DR. SELMA SOL

EDİRNE 2013

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

UTKU MEHMET ÖDEN tarafından hazırlanan KIRKLARELİ İLİ VE ÇEVRESİNDEKİ İNANÇ MERKEZLERİ Konulu YÜKSEK LİSANS Tezinin Sınavı, Trakya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 12.-.13. maddeleri uyarınca 15.03.2013 Cuma günü saat 11.00'de yapılmış olup, tezin* Kabul edilmesine..... OYBİRLİĞİ/OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ	KANAAT	İMZA
Prof. Dr. Recep DUYMAZ	Kabul edilibli	
Yrd. Doç. Dr. Selma SOL (Danışman)	Kabul edildi	
Yrd. Doc. Dr. Fatih GÜNAY	Kabul edildi	

* Jüri üyelerin, teze ilgili kanaat açıklaması kısmında “Kabul Edilmesine/Reddine” seçeneklerinden birini tercih etmeleri gerekir.

T.C
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU

Referans No	463270
İşlem Türü	İşlemde
Yazar Adı / Soyadı	Utku Mehmet ÖDEN
Uyruğu / T.C.Kimlik No	T.C. 39349714774
Telefon / Cep Telefonu	
e-Posta	utku.oden@hotmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	Kırklareli ili ve çevresindeki inanç merkezleri
Tezin Tercümesi	The Kırklareli city and religious centers around it
Konu Başlıkları	Halk Bilimi (Folklor)
Üniversite	Trakya Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bölüm	Türk Edebiyatı Bölümü
Anabilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Bilim Dalı / Bölüm	Türk Edebiyatı Bilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2013
Sayfa	102
Tez Danışmanları	Yrd. Doç. Dr. Selma SOL
Dizin Terimleri	Halk inançları=Public beliefs Kırklareli=Kırklareli
Önerilen Dizin Terimleri	İnanç merkezleri= Believe Centers
Yayımlama İzni	☐ Tezimin yayımlanmasına izin veriyorum ☒ Ertelenmesini istiyorum [3 Yıl]

b. Tezimin Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi tarafından çoğaltılması veya yayımının 11.03.2016 tarihine kadar ertelenmesini talep ediyorum. Bu tarihten sonra tezimin, internet dahil olmak üzere her türlü ortamda çoğaltılması, ödünç verilmesi, dağıtımı ve yayımı için, tezimle ilgili fikri mülkiyet haklarımı saklı kalmak üzere hiçbir ücret (royalty) talep etmeksizin izin verdiğimi beyan ederim.

NOT: (Ertelme süresi formun imzalandığı tarihten itibaren en fazla 3 (üç) yıldır.)

19.03.2013

İmza:.....

Yazdır

Tezin Adı: Kırklareli İli ve Çevresindeki İnanç Merkezleri

Hazırlayan: Utku Mehmet ÖDEN

ÖZET

Kırklareli İli ve Çevresindeki İnanç Merkezleri adlı çalışmamızda Kırklareli ili sınırları içerisindeki ziyaret yeri özelliğini koruyan yerleri tespit etmek ve bu yerlerin bir envanterini oluşturmak için bir alan çalışması yaptık.

Çalışmamızın “Giriş” kısmında, araştırmamızın konusu, alanı, amacı ve yöntemi belirlenmiş ve bunlarla ilgili bilgi verilmiştir.

“Araştırma Alanı ile İlgili Genel Bilgiler” adlı birinci bölümümüzde, çalışma alanımız olan Kırklareli ilinin tarihi ve coğrafi konumu ile ilgili bilgilerle birlikte Kırklareli’deki tarihi mekânlar ve kültürel varlıklar ve Kırklareli’nin demografik yapısı ile ilgili bilgiler verilmiştir.

“İnanç Merkezleri” başlığını taşıyan ikinci bölümümüzde inanç merkezlerinin Türk kültürü bakımından önemi açıklanmış, inanç merkezleri ile ilgili terimlere ve Türk dünyasının çeşitli yerlerindeki inanç merkezlerinin ortak özellikleri göz önünde bulundurularak bunlarla ilgili nasıl bir değerlendirme yapılması gerektiğinin yol haritası çizilmeye çalışılmıştır.

Çalışmamızın üçüncü bölümünü oluşturan “ Kırklareli İli ve Çevresindeki İnanç Merkezleri” kısmında ise Kırklareli’de tespit ettiğimiz inanç merkezlerinin hâlâ ziyaret merkezi olma özelliğini koruyup koruyamadığı değerlendirilerek bu inanç merkezlerinde yapılan uygulamalar, ziyaretçilerin geliş amaçları vb. konular üzerinde durulmuştur.

Sonuç kısmında; Kırklareli İli ve Çevresindeki İnanç Merkezleri üzerine hazırladığımız çalışmayla ilgili genel bir değerlendirme yapılmıştır.

Çalışmamızın; inanç merkezlerinin Kırklareli ilinde Türk halk inançlarının yaşamaya devam etmesindeki işlevinin önemini vurgulamaya katkı sağlayacağını ümit etmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Halk İnançları, Kırklareli, İnanç Merkezleri

Name of thesis: The Kırklareli city and religious centers around it

Prepared by: Utku Mehmet ÖDEN

ABSTRACT

In our study which is names The Kırklareli City and Religious Centers Around it, we conducted a study in order to determine the places having importance as visitation locations around Kırklareli city and to create an inventory of those places.

In “Introduction” chapter of our study, the object, field, aim and method of our study were determined and information about them was given.

In first chapter named “General Information About Research Field”, besides historical and geographical information about Kırklareli which is our research field, information about historical places and cultural properties and Kırklareli’s demographic structure were given.

In our second chapter named “Religious Centers”, the importance of religious centers in Turkish culture was explained. Considering the common properties of religious centers around Turkish World, and concepts about religious places, we tried to draw the map of evaluation of them.

In third chapter named “Religious Centers around Kırklareli City”, by evaluating whether the places we determined as religious center around Kırklareli keep their specifications as being a religious center or not, we consider the practices in those religious centers and the purposes of visitors, etc.

In Conclusion chapter; a general evaluation of our study about Kırklareli City and Religious Centers Around It was given.

We hope that our study contribute on expressing the importance of religious centers in existence of Turkish public beliefs in Kırklareli City.

Key words: Public Beliefs, Kırklareli, Believe Centers

ÖNSÖZ

İnsanlar var olduklarından beri birtakım olağanüstü güçlerden yardım beklemişlerdir. Tanrı inancına sahip Türkler de ulu saydıkları kişileri ve kutsallığına inandıkları su, ağaç vb. canlı ve cansız maddeleri, müşküllerini Tanrıya iletmede ve derman aramada vasıta olarak görmüşlerdir.

İslâmiyet’i kabul etmeden önce Tanrı ile iletişim kurmada “Şamanlar” etkili olmaktadır. İslâm dairesine girildikten sonra “şaman” tipi yerini veli, ermiş, evliya, baba, dede isimleriyle anılan din ulularına bırakmıştır.

İslâm öncesinden gelen “Atalar Kültü” İslâm sonrasında da günümüze kadar devam ede gelmiştir.

Yaşarken kutsallığına inanılan kişiler öldükten sonra da saygı görmüş, menkıbevî hayatları sözlü edebiyat geleneğimizde nesilden nesile aktararak günümüze ulaşmış, öldükten sonra gömüldükleri yerler muhafaza edilmiş ve bu yerler ziyaret yeri haline gelmiştir.

Kırklareli İli ve Çevresindeki İnanç Merkezleri adlı bu çalışmamızda Kırklareli il sınırları içerisindeki ziyaret yeri özelliğini koruyan yerleri tespit etmeye ve il içerisindeki bu yerlerin bir envanterini oluşturmaya çalıştık.

Çalışmamızın, mutlaka eksiklikleri bulunmakla birlikte yapılacak yeni çalışmalara yardımcı olacağı düşüncesini taşımaktayız.

Bu çalışmada önerileriyle bana yol gösteren hocam, Sayın Yrd. Doç. Dr. Arzu Selma Sol’a teşekkürlerim sonsuzdur.

Ayrıca bana çalışmamda yardım eden arkadaşlarım Sabri Topal ve Yakup Danış’a; maddi ve manevi desteklerinden dolayı anne ve babama teşekkür ediyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
GİRİŞ.....	1
ARAŞTIRMANIN KONUSU, ALANI VE AMACI.....	1
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	2
Araştırmanın Seçiliş Tarihi ve Ön Hazırlık Dönemi.....	2
Kaynak Kişi Grubu	2
Teknik ve araçlar.....	3
1. ARAŞTIRMA ALANI İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER.....	4
1.1. KIRKLARELİ İLİNİN TARİHİ.....	4
1.2. KIRKLARELİ’NİN COĞRAFİ DURUMU.....	5
1.3. KIRKLARELİ’DE TARİHİ MEKANLAR VE KÜLTÜREL VARLIKLAR	6
1.3.1. Höyükler.....	6
1.3.2. Tümülüsler	7
1.3.3. Dolmenler.....	7
1.3.4. Menhirler.....	8
1.4. KIRKLARELİ’DE DEMOGRAFİK YAPI.....	8
2. İNANÇ MERKEZLERİ	10
2.1. İNANÇ VE HALK İNANÇLARI KAVRAMLARI	10
2.2. HALK İNANÇLARININ ÖZELLİKLERİ	11
2.2.1. Millilik	11

2.2.2. Bağlayıcılık	11
2.2.3. Değişmezlik.....	11
2.2.4. Ortaklık	11
2.2.5. Meçhuliyet.....	12
2.3. TÜRK HALK İNANÇLARINDA İNANÇ MERKEZLERİNİN YERİ VE ÖNEMİ.....	12
2.4. KÜLT KAVRAMI VE KIRKLARELİ İLİ VE ÇEVRESİNDEKİ İNANÇ MOTİFLERİ.....	13
3. KIRKLARELİ İLİ VE ÇEVRESİNDEKİ İNANÇ MERKEZLERİ	15
3.1. KIRKLARELİ İLİ VE ÇEVRESİNDEKİ VELİ KÜLTÜ ETRAFINDA OLUŞAN İNANÇ MERKEZLERİ (TÜRBE VE YATIRLAR).....	15
3.1.1. Ziyaret Yeri Olma Özelliğini Koruyan Türbe ve Yatırlar	15
3.1.1.1. Balaban Baba.....	15
3.1.1.2. Binbiroklı Ahmet Bey	15
3.1.1.3. Bolca Nine	16
3.1.1.4. Derman Ana.....	17
3.1.1.5. Derman Baba	18
3.1.1.6. Derviş Ali Baba	19
3.1.1.7. Gül Baba.....	19
3.1.1.8. Helvacı Baba	20
3.1.1.9. Hüseyin Baba.....	20
3.1.1.10. Höyük Baba	20
3.1.1.11. Koyun Baba	21
3.1.1.12. Liman Baba	21
3.1.1.13. Mercan Baba.....	21
3.1.1.14. Murat Baba	22

3.1.1.15. Osman Baba.....	22
3.1.1.16. Sinan Baba.....	23
3.1.1.17. Tezveren Baba	23
3.1.1.18. Topçu Baba.....	24
3.1.1.19. Topçu Binbaşı Ermiş	25
3.1.1.20. Zindan Baba.....	25
3.1.2. Ziyaret Yeri Olma Özelliğini Kaybetmiş Olan Türbe ve Yatırlar	26
3.1.2.1. Ariz Baba.....	26
3.1.2.2. Babaeski’de İsmi Bilinmeyen Bir Yatır	26
3.1.2.3. Eskici Baba.....	26
3.1.2.4. Ethem Baba	27
3.1.2.5. Ferah Baba.....	27
3.1.2.6. Garip Baba.....	27
3.1.2.7. Hamza Baba.....	28
3.1.2.8. Haydar Baba	28
3.1.2.9. Kalfa Baba	29
3.1.2.10. Karahıdır Mahallesinde İsmi Bilinmeyen İki Yatır.....	29
3.1.2.11. Karakoçak Baba.....	29
3.1.2.12. Kızıl Deli	30
3.1.2.13. Lüleburgaz’da İsmi Bilinmeyen Bir Yatır.....	30
3.1.2.14. Mahya Baba.....	31
3.1.2.15. Muhittin Baba	31
3.1.2.16. Mustafa Yapın	31
3.1.2.17. Pınarhisar’da İsmi Bilinmeyen Bir Yatır.....	32
3.1.2.18. Süpürgeci Baba.....	32
3.1.2.19. Şehit Ali Baba ve Arkadaşları	32

3.1.2.20. Şehit Nuri Çavuş.....	33
3.1.2.21. Şeyh Bali	33
3.1.2.22. Tekke Baba.....	34
3.1.2.23. Yağmurlu Baba.....	34
3.1.2.24. Zülfü Baba	35
3.2. KIRKLARELİ İLİ VE ÇEVRESİNDEKİ SU KÜLTÜNE BAĞLI İNANÇ MERKEZLERİ.....	35
3.2.1. Beyci ve Terzidere Köyleri Dere Kurbanı Geleneği.....	35
3.3. KIRKLARELİ İLİ VE ÇEVRESİNDEKİ TAŞ KÜLTÜNE BAĞLI İNANÇ MERKEZLERİ.....	35
3.3.1. Delikli Kaya Ziyaret Yeri.....	35
SONUÇ	37
KAYNAKÇA.....	40
KAYNAK ESERLER.....	40
KAYNAK KİŞİLER.....	42
FOTĞRAF LİSTESİ	43
FOTOĞRAFLAR.....	47

GİRİŞ

ARAŞTIRMANIN KONUSU, ALANI VE AMACI

Bu çalışmada Kırklareli şehir merkezi, ilçe merkezleri, merkez ilçeye ve ilçelerine bağlı bulunan belde ve köylerde halk inançlarına bağlı inanç merkezleri tespit edilmeye ve bu inanç merkezlerinde uygulanan ritüeller Halk Bilimi bakımından incelenmeye çalışılmıştır.

Bu konuyu seçme nedenimiz bölgede bu alanda şimdiye kadar yeterli bir derleme ve inceleme çalışması yapılmamış olmasıdır.

Çalışma alanımız Kırklareli şehir merkezi ve Kırklareli'ne bağlı ilçe merkezleri, merkez ilçeye ve diğer ilçelere bağlı bulunan belde ve köylerdir. Çalışma alanımızın bu coğrafya olması, yaşadığımız şehrin Kırklareli'nin bir ilçesi olan Lüleburgaz olması, dolayısıyla kaynak kişilere ve alana yakın olmamız; ayrıca Kırklareli'nin tarihî bir şehir olması, bulunduğu coğrafyanın etkisiyle tarihi boyunca farklı inançları bünyesinde barındırması, demografik yapısını çeşitli göçlerle oluşturması ve dolayısıyla çeşitli halk inanmalarını bünyesinde barındırıyor olmasıdır. Ancak tüm bu yan etmenlerin dışında halk bilgisinin kırsal alana özgü olmadığı, şehirlerde oluşturulmuş halk bilgisinin de varlığı¹ gerçeği bizde bu alanda çalışma arzusu doğurmuştur.

Pozitivist bilim geleneği bir araştırmadan, amaç noktasında, temelde üç şey ister: Genelleme yapma, tahminde bulunma ve nedensellik ilişkisini açıklama. Ancak 1960'lı yıllardan bu yana sosyal bilim metodolojisindeki değişimler bu amaçları sorgulamak gerektiğini göstermiştir. Bu sorgulamanın sonunda genelleme yerine derinlemesine tasvir, tahmin yerine yorumlama, nedensellik ilişkisini açıklama yerine aktörlerin perspektiflerini anlama geçmiştir.² Biz de bu çalışmamızın öncesinde herhangi bir varsayım geliştirmemiş olup çalışmamızı bu düzlem üzerine

¹ M. Öcal Oğuz, *Küreselleşme ve Uygulamalı Halkbilimi*, Ankara, 2002, s.17 vd.

² Ali Yıldırım-Hasan Şimşek, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara, 2000, s.37-39.

bina etmiş bulunmaktayız. Çalışmamızda alandan toplanan bulguların yorumlanması yoluna gidilmiştir.

Bütün bu izahlardan sonra amacımızı göçlerle değişen bir kültürel çehreye sahip olan Kırklareli’de kutsallık atfedilen mekânlarda bulunduğu inanılan birtakım güçlerin nasıl algılandığını ve bu mekânlarda uygulanan ritüelleri tespit etmek şeklinde özetleyebiliriz.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın Seçiliş Tarihi ve Ön Hazırlık Dönemi

Üzerinde çalıştığımız konu ile ilgili ön hazırlık çalışmalarına 2010 yılının nisan ayında başlanmış ve konu aynı yılın haziran ayında net bir şekilde belirlenmiştir. Bu ön çalışmada çeşitli bibliyografyalar taranıp araştırmanın yöntemi, kuramsal alt yapısı, derleme teknikleri, inanç merkezleri hakkında yayınlanmış çalışmaların ve yararlanabileceğimiz kaynakların tespiti gerçekleştirilmiştir.

İlk aşamada araştırma yöntemleri ile ilgili çalışmalar incelenmiştir. Daha sonra Kırklareli ili inanç merkezleri ile doğrudan veya dolaylı olarak ilgili olabilecek çalışmalar incelenmiştir.

Kaynak Kişi Grubu

Kırklareli ilinde inanç merkezleri ile ilgili olarak yaptığımız görüşmelerde kadınların erkeklere nazaran daha bilgili ve konuşmaya mütemayıl olduğu görülmektedir. Bunun sebebi elbette bu geleneği yaşatan esas grubun kadınlar olmasıdır. Erkeklerin ise bu konular hakkında genel olarak bilgi sahibi olmadıkları gözlemlenmiştir.

Bu tip araştırmalarda türbedarlar büyük bir önem taşımaktadır. Çünkü bu kişiler fiziki ortam bakımından yatırlara en yakın bulunan ve bu ortamda en çok zaman geçiren kişilerdir. Bu vasıta ile türbeyi ziyarete gelen kişilerle bilgi alış-verişine açıktırlar. Bununla birlikte türbedarların bir başka işlevi de ziyarete gelenlerden öğrendiği memoratları yeni ziyaretçilere ve çevreye aktararak geleneğin devam etmesine katkıda bulunmaktır.

Türbedarlar da dâhil olmak üzere kaynak kişiler genellikle yatırımların tarihi kimliği ile ilgili bilgileri yanlış vermektedirler; ancak doğruluğundan emin olunmasa da elde edilen bu bilgileri gereksiz görmek mümkün değildir. Çünkü bu bilgiler, yatırım gerçek tarihi kimliğini vermese bile halkın muhayyilesindeki kutsal kişi imajını ve bu imajın geçmişten beri süregelen önemini göstermektedir.

Teknik ve araçlar

Çalışmamızda gözlem ve mülakat teknikleri kullanılmıştır. Bu tekniklerin yanında anket tekniğini de kullanmaya yönelmiş olmamıza rağmen alana çıktığımızda bu teknikten verim alamadık.

Mülakat esnasında başlangıçta belirli bir soru listemiz olsa da alan çalışmasında bu listenin çok verimli olmadığını, bazı soruların konuşmacıyı zorladığını gördük. Bu sebeple de alandaki çalışmamızı sohbet havası içinde geçirmeye özen gösterdik. Ortaya çıkan samimi hava konuşmacının rahat tavırlar göstermesine meydan vererek incelenen şahsiyet hakkında bildiklerini en üst seviyede aktarmasına katkı sağlamıştır.

Çalışmamızda yatırım konumuna ve mevcut durumuna bağlı olarak birtakım sıkıntılar yaşanmıştır. Meselâ bazı yatırımlar özel mülk içinde bulunduğundan mülk sahibinden izin almak gerekmiş, yine aynı konumda bulunan bazı yatırımların bulunduğu arazi sahipleri bilgi vermeye rıza göstermemişlerdir.

Mülakat tekniğini kullanırken bazı kaynak kişilerin gayet çekingen olmaları ve sorularımıza tatmin etmeyen cevaplar vermeleri yaşadığımız sıkıntılardan bir başkasıydı. Bununla beraber bazı kaynak kişiler yaptığımız çalışmalardan duydukları memnuniyeti belirttiler ve verdikleri detaylı bilgilerle çalışmamıza ışık tuttular.

1. ARAŞTIRMA ALANI İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

1.1. KIRKLARELİ İLİNİN TARİHİ

Şehrin ne zaman ve nasıl kurulduğu bilinmemektedir. Ancak civarda höyüklerin bulunuşu yerleşmenin oldukça eski tarihlere dayandığını ortaya koymaktadır. Yörenin tarihi, Trakya'nın tarihiyle paralellik gösterir. Şehir, eski çağlarda İskitlerin, Perslerin, Trak kavimlerinin kurduğu Odris Devleti'nin Makedonya Kralı Filip'in ve Galatların hâkimiyeti altında kaldıktan sonra Roma topraklarına katılmış ve Roma'ya bağlı Trakya eyaletinin sınırları içinde yer almıştır. Roma İmparatorluğu'nun ikiye ayrılmasından sonra da Bizans'ın (Doğu Roma) payına düşmüştür.

Bizans döneminde şehrin adı Saranta Ekklesies idi. Şehir bu dönemde zaman zaman Bulgarların akınlarına uğramıştır. Bulgarlar şehir için Lozengrad adını kullanırlardı. Gerek Roma gerekse Bizans hâkimiyeti altında bulunduğu sıralarda Trakya ile birlikte Kırklareli çevresi de birkaç defa Got istilâsıyla karşılaşmış, V. yüzyılın ilk yarısından itibaren yöreye Hun akınları başlamış, bu akınlar bir sonraki yüzyılda tekrarlanmıştır. Ardından Avarların (VIII ve X. yüzyıl), Haçlıların (XII. yüzyıl sonu) ve Latinlerin (XIII. yüzyıl başı) saldırılarına uğrayan Saranta Ekklesies'in Osmanlı idaresine hangi tarihte girdiği hakkında ilk Osmanlı kaynaklarında kesin bilgi yoktur. Genellikle buranın Edirne'nin 763'te (1361) fethinden sonra ele geçirildiği kabul edilmektedir. Ayrıca Bulgar Kralı Alexandr'ın şehri geri aldığı ve onun ölümü üzerine baş gösteren karışıklıklar sırasında Timurtaş Paşa tarafından yeniden zapt edildiği de belirtilir. Fetih tarihi ise 768 (1366) ve 770 (1368-69) yılları olarak gösterilir. Osmanlı idaresine girdikten sonra şehrin adı eski isminin aynen tercümesi olan Kırkkilise şekline dönüştürülmüş, Cumhuriyet Dönemi'ne gelinceye kadar da bu ad kullanılmıştır.³

Bölgenin Osmanlı hâkimiyetine girmesiyle birlikte buralara Anadolu'dan gelen Türkler yerleştirilmiştir. Osmanlı döneminde bölgenin İstanbul'u Avrupa'ya bağlayan önemli bir konaklama yeri olması, çeşitli kültürlerin tesiri altında kalmasına

³*İslam Ansiklopedisi*, Cilt XXV, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2002, s.480.

sebepe olmuştur. Bölgenin ayrıca Osmanlı Devleti'ne başkentlik yapmış Edirne ve İstanbul gibi şehirlere olan yakınlığı şehrin kültürel unsurlarını zenginleştirmiştir.

XVI. yüzyılın ilk yarısında 935 (1529) tarihli deftere göre şehir Câmî-i Atik, Câmî-i Kebir, Hacı Zekeriyâ, Sultan Bayezid Han Kethüdâsı, Yapraklı ve Karaca İbrahim adlı altı mahalleden oluşuyordu.⁴

Osmanlı eyalet sisteminde Rumeli eyaletinde Vize sancağına bağlı bir kaza merkezi olan Kırkkilise, Tanzimat'tan sonra Osmanlı idare düzeninde eyalet sisteminden vilâyet sistemine geçilince Edirne vilâyetine bağlı bir sancak merkezi durumuna gelmiştir.⁵

XIX. yüzyıldan itibaren Türklerin yaşadığı Balkan Yarımadası'nda bağımsız devletlerin kurulmasıyla başlayan, halkın “93 Harbi” dediği 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı ile Balkan Yarımadası'ndaki kaybedilen topraklardan gelen göçmenler Kırklareli ve köylerine de yerleşmeye başlamışlardır.

Bu göçler ve göçmenlerin Kırklareli ve köylerine yerleşmeleri 1912 -1913 Balkan Harbi sonunda, 1924'lerdeki mübadelede, 1935 -1938 yılları arasında, 1950, 1968, 1974 ve 1989 yıllarında da devam etmiştir.⁶

1.2. KIRKLARELİ'NİN COĞRAFİ DURUMU

Marmara Bölgesinin Yıldız (Istranca) Dağları ve Ergene Ovası bölümleri üzerinde yer alan hudut ilimiz, kuzeyinde Bulgaristan, kuzey doğusunda Karadeniz, güneyinde ve güneydoğusunda Tekirdağ, batısında Edirne ile çevrilmiştir. 6.550 kilometrekarelik bir alana sahip ilimizin Bulgaristan'a 180 kilometre kara sınırı, Karadeniz'e 60 kilometre deniz kıyısı bulunmaktadır. Denizden yüksekliği 203 metre olan ilimizin kuzey ve doğusu dağlık ve ormanlık, diğer bölümleri ise genelde düz arazidir. Kara iklimi hâkim olan bölgede, kışları sert ve yağışlı, yazları sıcak ve kurak geçer. Başlıca akarsuları Ergene Nehri ve Mutlu Deredir. Bitki örtüsü olarak ormanlık ve step özelliği göstermektedir.

⁴ *İslam Ansiklopedisi*, Cilt XXV, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2002, s.479

⁵ *İslam Ansiklopedisi*, Cilt XXV, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2002, s.479.

⁶ Zekeriya Kurtulmuş, *Kırklareli Folkloru*, T.C. Kırklareli Valiliği Yayını, Ankara, 2010, s.47.

Kırklareli, bir taraftan Trakya'nın verimli ovalarının önemli bir kısmını kapsayan bereketli tarım topraklarını, öte yandan da zengin bir orman varlığına sahip olan Yıldız Dağları'nın çok büyük bir bölümünü sınırları içinde bulunduran; ayrıca çoğu kumsal 60 kilometre kıyı şeridinde sahip olma özelliği ile önemli bir turizm potansiyeline sahip müstesna bir yerleşim yeridir.⁷

1.3. KIRKLARELİ'DE TARİHİ MEKANLAR VE KÜLTÜREL VARLIKLAR

Kırklareli tarih öncesi çağlardan beri iskâna açık, önemli illerden biridir. Neolitik (Yeni Taş Çağı) dönemden (M.Ö.5800–4800) günümüze değin insanlar tarafından iskân edilen Kırklareli coğrafyasında, başta Osmanlı Uygarlığı olmak üzere, en erken dönemlere ait maddi kültür varlıkları her geçen gün keşfedilerek gün yüzüne çıkmaktadır. Son yıllarda artarak devam eden höyük ve tümülüs kazıları, Kırklareli'nin yakın zamanlara kadar hiç bilinmeyen erken dönemlerine dair yeni bilgileri ortaya çıkarmış ve pek çok kıymetli tarihi eseri de İl Müzesi 'ne kazandırmıştır. Gerek il merkezindeki, gerekse Babaeski, Pınarhisar, Vize ve Lüleburgaz gibi ilçelerdeki kültür varlıkları ise Kırklareli'nin muhteşem bir geçmişe sahip olduğunu gösteren tarihi belgelerdir.⁸

1.3.1. Höyükler

Geçmişte insanlar tarafından muhtelif defalar iskân edilmiş ve günümüzde çoğunlukla küçük birer tepe şeklini almış olan antik köy veya şehirlerdir. Anadolu'daki çok tabakalı höyüklerle oranla, Trakya'da düz iskân olarak isimlendirilen az tabakalı küçük yerleşim birimleri çoğunlukta. Bunlardan en çok dikkati çeken, İ.Ü. Prehistorya Bölümü adına Prof. Dr. Mehmet Bozdoğan başkanlığında kazısı devam etmekte olan Kırklareli Aşağıpınar ve Kanlıgeçit yerleşim alanlarıdır. Yapılan çalışmalarda Neolitik dönemden Hellenistik döneme kadar (M.Ö. 5800–300) uzunca bir zaman dilimini içeren pişmiş toprak, kemik, taş ve metal buluntular elde edilmiştir. Aşağıpınar yakınlarında bulunan Tilkiburnu

⁷ T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı Kırklareli Valiliği İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, *Kırklareli İl Çevre Durum Raporu*, 2005, s.3.

⁸ *Kırklareli*, Kırklareli Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, İstanbul, 2009, s.18

yerleşim alanında da kısmi bir çalışma gerçekleştirilmiş ve burada elde edilen malzemeden, M.Ö. 4000'lere varan bir iskânın varlığı öğrenilmiştir. Yine il merkezi yakınlarında bulunan Helvacı Çoban ve Koyunbaba höyüklerinde ise yüzey araştırmaları yapılmıştır. Düz iskân yerleşim alanları yanında, çeşitli mağaralarda da tarih öncesi dönemlere ait yerleşim izlerine rastlanılmaktadır. Bunlardan en önemlisi Kırklareli Merkez İlçeye bağlı, Kayalı Köyü yakınlarındaki Bedre Mağarası'dır. Şu ana kadar detaylı bir araştırma yapılmamış olmakla birlikte, burada ele geçen pişmiş toprak malzeme M.Ö. 2. binin sonlarına kadar Mağara'nın iskân edildiğini göstermektedir.⁹

1.3.2. Tümülüsler

En basit tanımı ile içerisinde mezar bulunan ve insanlar tarafından oluşturulmuş küçük yığma tepeciklerdir. Kırklareli il sınırları dâhilinde şu ana kadar 92 adet tümülüs tescil edilerek koruma altına alınmıştır. Ancak muhtelif dönemlerde yapılan yüzey araştırmalarında, bu sayının küçük boyutlu Tümülüslerle beraber 200'den fazla olduğu sonucuna varılmıştır. Hızlı bir yok edilme süreci yaşayan bu anıt mezarların, yakın zamanlara kadar 400'den fazla olduğu tahmin edilmektedir. Genel olarak tüm Trakya'ya örnek teşkil edecek çeşitliliğe sahip olan Kırklareli tümülüslerinin Tunç Çağı'nın sonlarından (M.Ö. 14.-13. yy.), M.S. 3. yy başlarına kadar geniş bir zaman sürecinde devam ettiği, yapılan kazılarla tespit edilmiştir. Dış görünüm açısından küçük, orta ve büyük boy (1.5x10/20x70 m. boyutlarında) olarak dikkat çeken tümülüsler, esasında beş grup halinde farklı muhtevaya sahiptir. Bunlardan düz mezar şeklinde olan normal görünüşler yanında lahit ve çeşitli şekillerde oda mezar türünde olan tümülüsler de bulunmaktadır.¹⁰

1.3.3. Dolmenler

Trakya'da çok sayıda görülen tümülüslerin erken safhası olarak kabul edilen dolmenler, genel olarak Kırklareli'nin kuzey-kuzeybatı dağ yamaçlarında ve bu yamaçlara yakın ova eteklerinde sıralanmıştır. Bölgede delikli kaya veya kapaklı kaya olarak da anılan dolmenler, yekpare yassı iri taşlardan, basit oda şeklinde

⁹ Kırklareli, Kırklareli Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, İstanbul, 2009, s.18

¹⁰ Kırklareli, Kırklareli Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, İstanbul, 2009, s.18

yapılmış anıt mezarlardır. Şu ana kadar yapılan araştırmalardan Edirne'nin Lalapaşa ilçesi merkez olmak üzere, bir hat halinde Kırklareli'nin Demirköy ilçesi yakınlarına kadar ulaştığı tespit edilen dolmenlerin, Erken Demir Çağı (M.Ö. 1300-800) sürecinde kullanıldığı anlaşılmaktadır. Bu anıtsal yapılardan bir bölümü kısmen sağlam olarak Kofçaz, Dereköy, Kadıköy, Kula, Seyitağzı, Kapaklı ve Düzorman yakınlarında bulunmaktadır.¹¹

1.3.4. Menhirler

Menhirler dikili anıtsal mezar taşlarıdır. Kırklareli ve yakın çevresinde çok sayıda görülmektedir. Çoğunlukla yakın dönem mezarlık alanlarında da benzer dikili mezar taşlar görülmekte ise de, esas kullanım süreci Erken Demir Çağı'dır. Yükseklikleri ortalama 3 metreye varan dikit örnekleri Kırklareli Merkez, Erikler, Değirmencik, Ahmetçe köyleri ile Lüleburgaz ilçesinde görülmektedir. Ancak Kırklareli merkezi de dâhil olmak üzere, çoğu İlçe ve köylerdeki Müslüman mezarlarında bulunan dikili taşların bir bölümünün orijinal yerlerinden sökülerek getirilen menhirler olduğu düşünülmektedir.¹²

1.4. KIRKLARELİ'DE DEMOGRAFİK YAPI

Kırklareli ülkemizin kuzeybatısında, Trakya Yarımadası'nda bulunan bir ildir. Lüleburgaz ve Babaeski ilçelerinin Türkiye'yi Avrupa'ya bağlayan ana yol üzerinde bulunmaları, sanayi, ticari ve kültürel anlamda bir cazibe merkezi olan İstanbul'a yakınlığı, kendi topraklarında –bilhassa Lüleburgaz'da- ve komşu illerdeki sanayi tesislerinin yoğunluğu, Kırklareli'nin nüfusunun yıldan yıla az da olsa bir artış içerisinde olmasını sağlamıştır. İl nüfusu yalnızca 1940-45 ve 1965-70 yılları arasında düşüş yaşamıştır.¹³

İl merkezinin, Pehlivan köy, Pınarhisar ve Vize ilçelerinin, ana arteri teşkil eden D-100 karayolundan ayrılan talî yollar üzerinde bulunmaları, Demirköy ve Kofçaz ilçelerinin Yıldız Dağları eteklerinde bulunmasıyla buralarda ekonomik

¹¹ *Kırklareli*, Kırklareli Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, İstanbul, 2009, s.19

¹² *Kırklareli*, Kırklareli Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, İstanbul, 2009, s.21

¹³ Türkiye İller Ansiklopedisi, Cilt II, Milliyet Yayınları, İstanbul, 2005, s.156.

faaliyetlerin kısıtlı kalması, il genelinde nüfus artış hızının düşük kalmasına sebep olmuştur.

1924 yılında il olan Kırklareli'nin nüfusu, 1927 yılına gelindiğinde 108.989, 1950'de 191.376, 1975'te 268.399, 2000'de 328.461 olarak tespit edilmiştir.¹⁴ 2013 itibariyle il genelindeki nüfus 341.218'dir. İl genelindeki en büyük üç kent Lüleburgaz, Kırklareli ve Babaeski'dir.¹⁵

¹⁴ Türkiye İller Ansiklopedisi, Cilt II, Milliyet Yayınları, İstanbul, 2005, s.156.

¹⁵TÜİK, *İlçelere Göre İl/İlçe Merkezi ve Belde/Köy Nüfusu – 2012*,
http://rapor.tuik.gov.tr/reportsrwservlet?a_knsdb2&ENVID=adnksdb2Env&report=wa_turkiye_ilce_koy_sehir.RDF&p_il1=39&p_kod=1&p_yil=2012&p_dil=1&desformat=html, (12.08.2012).

2. İNANÇ MERKEZLERİ

2.1. İNANÇ VE HALK İNANÇLARI KAVRAMLARI

“İnanç” kelimesi ile ilgili farklı kaynaklarda farklı tanımlar karşımıza çıkmaktadır. “İnanç bir şeyi güvenle doğru sayma tutumudur. Buna göre, yeterince gerekçesi bulunmayan, kesin olmayan bir şeyi doğru sayma, akıl yoluyla genel geçer bir doğrulama yapmadan başkasının tanıklığı üzerine kurulmuş kanıtları, bir kuşku olmaksızın onaylamadır.”¹⁶ “İnanç, bir düşünceye bağlı bulunma, Tanrıya, bir dine inanma, iman, birine duyulan güven, itimat, inanma duygusu, inanılan şey, görüş ve öğretidir.”¹⁷ “Din ve inanç kavramları birbirinden farklıdır. Ayrıca, din denen toplumsal kurum inanç ve tapınma adlı iki bölümden oluşur. Her iki bölümün temelinde de kutsallık ve yasak kavramları yatar.”¹⁸ İnanç; “Dış dünyayı idrak etme sonucunda zihnimizde oluşan anlayış biçimi, bir kabullenme ve benimsemedir ki, âdet gelenek, görenek olarak görülen birtakım tatbikat, folklorik uygulama ve pratiklerdir”¹⁹

Halk inançları; Halk arasında yaygın olan toplumsal kabullenmeler, benimsemeler adet gelenek ve göreneklerdir.²⁰ Toplumlar tarihi süreç içerisinde kendilerine belirli bir değerler sistemi oluşturmuşlar, çeşitli din ve kültürlerden etkilenmişler ve bu etkileşim sonucunda birtakım adet ve gelenekler oluşturmuşlardır.

Halk inançları bir bakıma toplumlar için bağlayıcı bir unsurdur. Toplumların millet olma şuuruna yükselmelerinde ortak inaçlarının katkısı yadsınamaz. Bu noktada halk inançlarının önemi de muhakkak göz ardı edilemeyecek kadar büyüktür.

¹⁶ Bedia Akarsu, *Felsefe Terimleri Sözlüğü*, İnkılap Kitabevi, İstanbul, 1988, s.104.

¹⁷ *Meydan Larousse*, Cilt.VI, Meydan Yayınevi, İstanbul, 1971, s.300.

¹⁸ Şerafettin Turan, *Türk Kültür Tarihi*, Bilgi Yayınları, Ankara, 1994, s.84.

¹⁹ Orhan Hançerlioğlu, *Felsefe Sözlüğü*, Remzi Kitabevi, İstanbul 1997, s. 151.

²⁰ Ali Çelik, *İslam'ın Kabul veya Reddettiği Halk İnançları*, Beyan Yayınevi, İstanbul, 1995, s. 17.

2.2. HALK İNANÇLARININ ÖZELLİKLERİ

Halk inançlarının geleneksel olarak ele alıp incelendiği vakit bazı özelliklere sahip oldukları görülmektedir. Bu özellikleri Ali Çelik, İslâm'ın Kabul veya Reddettiği Halk İnançları adlı eserinde şöyle sıralamaktadır:

2.2.1. Millilik

Halkı oluşturan her fert halkın bütünün ortak değerine, “Mensubiyet şuuru ve birlik hissi” ile bağlıdır. Halkın benimsemiş olduğu inanç ögesi ister dini konularda olsun ister din dışı konularda olsun bir noktadan sonra zamanaşımına uğrar. O halk bütün düşünceleri kendi bünyesinde eriterek ona kendi damgasını vurur. Onu kendi standartlarına uygun hale getirir. Böylece millilik vasfı kendiliğinden gerçekleşir. Millilik bünyeye alıp benimseyip sahip değildir.

2.2.2. Bağlayıcılık

Halk inançları bir yönüyle ahlak kuralları diğer yönüyle de görgü ve muâşeret kuralları ile benzerlik gösterir. Bu benzerlik toplumun tabiatında oluşan esnek bir zorakılıktır. Ancak hukuk kuralları gibi yazılı değildir. Aynı zamanda hukuk kuralları gibi yazılı bir yaptırımı da yoktur, yaptırımı manevi baskıdır.

2.2.3. Değişmezlik

Halk İnançları toplumların hayatlarının başlangıcı ile yaşıttır. Dolayısıyla köklüdürler. Tecrübe ve ilahi değerlere dayandıkları için kısa zamanda veya zorla kaldırılmaları mümkün değildir. Bu durum halk inançlarına değişmezlik özelliği vermektedir.

2.2.4. Ortaklık

Halk inançları yaşadığı toplum içinde görünmez bir bağlayıcılık rolü üstlenmiştir. Örneğin, doğan çocuğun kırklanması Anadolu Türklerinde de vardır, Suriye’de yaşayan Bayır Bucak Türklerinde de vardır, Hristiyan Gagauz Türklerinde de vardır, Azer Türklerinde de vardır, İran’da yaşayan Caferi Türklerinde de vardır. Bu bir ortak halk inançları değeridir.

2.2.5. Meçhuliyet

Çoğu zaman uygulanan halk inancı öğesinin kaynağı bilinmez. Bu özellik halk inançlarının bel kemiğini oluşturmaktadır.²¹

2.3. TÜRK HALK İNANÇLARINDA İNANÇ MERKEZLERİNİN YERİ VE ÖNEMİ

Dünyanın en eski milletlerinden olan Türkler, İslamiyet'i kabul etmeden önce, kendilerine özgü birtakım inanç sistemlerinden başka, çeşitli vesilelerle temasta bulundukları kültür çevrelerinden etkilenecek birbiriyle farklı birçok dine girmiştir. Kabul edilen her yeni din, Türklerin düşünce ve yaşam tarzlarını, adet ve inanmalarını etkisi altına alırken bir önceki dinin kimi öğretilerini, değerlerini, kurallarını da bünyesine alarak Türk kültürüne uygun yeni bir şekil almıştır.²²

Yüzyıllar içerisinde çeşitli göçlerle geniş bir coğrafi alana yayılıp buralarda hâkimiyet alanı oluşturan Türkler, karşılaştıkları yeni topluluklarla da din ve kültür alış – verişinde bulunmuşlar ve bu tarihi süreç içerisinde birçok inanç merkezi oluşturmuşlardır.

Türbe, yatır, mezarlık, kutsallık atfedilen ağaç, çeşme, tepe vb. şeklinde sıralanabilen inanç merkezleri, Türk dünyasının birçok yerinde varlığını koruyarak etkisini hissettirmekte ve buralarda eski inançların da izlerini taşıyan ritüellere rastlanmaktadır.

Türk dünyasında ortak kültürün bir unsuru olan inanç merkezlerinin, Türk coğrafyasında halk inançlarının özellikleri de dikkate alınarak incelenmesi sonucunda, kültür ortaklıkları ortaya konularak, Türk halk kültürünün haritasının oluşturulması noktasında önemli bir adım atılmış olacaktır.

²¹ Ali Çelik, *a.g.e*, s. 20-21.

²² Nilgün Çıblak, “Mersin’de İnanç Merkezlerine Bağlı Kurban Törenleri”, *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, Sayı 17, Niğde, 2005, s.156.

2.4. KÜLT KAVRAMI VE KIRKLARELİ İLİ VE ÇEVRESİNDEKİ İNANÇ MOTİFLERİ

Doğan Kaya kült kavramını Türk Halk Edebiyatı Terimler Sözlüğü'nde şöyle açıklamıştır:

“Kült, kutsal olarak kabul edilen varlıklara karşı gösterilen saygı veya tapınmaya verilen ad. Türk halk kültüründe *atalar*, *gök tanrı*, *yer-su* (dağ, ağaç,su), *ateş / ocak*, *hayvan*, *ölüm ve ölümler* kültüründen söz edilebilir.”²³

Kırklareli ile ilgili çalışmamızda atalar, yer – su, ve ateş kültleri en belirgin şekilde karşımıza çıkmaktadır.

Şamanizm inancına sahip olanlar, birtakım mistik güçlere sahip olan atalarının öldükten sonra ruhlarının yaşadığına inanır. Onların gönlünü hoş tutmak için kurbanlar kesilir, adaklar yapılır, adlarına bayram ve törenler düzenlenir. Bu törenlerde ataların figür ve maskeleri yapılır. Bütün bunların sebebi de ataların dinî buyrukların ve törenin koruyucuları olarak kabul edilmesidir. Öleden medet umma inancı türbelerde birtakım pratiklerin yapılması şeklinde İslâmiyet'ten sonra da devam etmiştir.²⁴ Atalar kültü, araştırmamızda en çok karşılaştığımız kült olmuştur.

Su, yaratılışın ana maddesidir. Dünya milletlerinin pek çoğunda evrenin öncelikle büyük bir su kütlesi olduğu, daha sonra toprağın yaratıldığı ifade edilmektedir. Bu yönüyle su, tüm varlık olasılıklarının hazinesidir.²⁵ Yer ve su kültürünün her birinin sahip ruhları vardır ve bu ruhlar insana iyilik yapan ruhlardır ve insanların bulunduğu yerde yaşarlar. Hunlar su ve ağaçlar için kurbanlar kesmiştir.²⁶ Çalışmamızda su kültüne yalnızca Kırklareli ilinin Kofçaz ilçesine bağlı Beyci ve Terzidere köylerindeki dere kurbanı geleneğinde rastlamış bulunmaktayız.

Türkler ateşe karşı da çok saygılıdırlar. Ateşi, Ülgen bulmuştur. Altay ve Yakutlarda çakmak taşından elde edilen ateş kutsaldır. Ateş, evin ortasında bulunur

²³ Doğan Kaya, *Türk Halk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2007, s.445.

²⁴ Kaya, A.g.e., s.446 – 447.

²⁵ Mircea Eliade, *İmgeler Simgeler*, çev. Mehmet Ali Kılıçbay, Ankara 1992, s.181 vd.

²⁶ Kaya, A.g.e., s.445.

ve cinlerden korumak için etrafında dolaşılır. Ateşe su dökmek, tükürmek yasaklanmıştır ve affedilmeyen bir davranıştır.²⁷ Ölünün kabrinde mum (ışık) yakmanın kabir سوالini cevaplandırırken ölüyü rahatlatacağına inanılmaktadır.²⁸ Çalışmamızda çokça karşılaştığımız kabirde mum yakma ritüelini ateş kültü ile açıklamak mümkündür.

²⁷ Kaya, A.g.e., s.446.

²⁸ Hikmet Tanyu, “Türklerde Ateşle İlgili İnançlar”, 1. Uluslararası Türk Folklor Kongresi Bildirileri, IV, Ankara, 1976, s.297.

3. KIRKLARELİ İLİ VE ÇEVRESİNDEKİ İNANÇ MERKEZLERİ

3.1. KIRKLARELİ İLİ VE ÇEVRESİNDEKİ VELİ KÜLTÜ ETRAFINDA OLUŞAN İNANÇ MERKEZLERİ (TÜRBE VE YATIRLAR)

3.1.1. Ziyaret Yeri Olma Özelliğini Koruyan Türbe ve Yatırlar

3.1.1.1. Balaban Baba

Kırklareli il merkezinde Tır Bayırı denilen mevkide hâkim bir tepede, Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'nun yanında bulunmaktadır. Yatırın bulunduğu yer önceleri mesire yeri olarak kullanılan ağaçlık bir bölge olmasına rağmen bölge günümüzde bu özelliğini kaybetmiştir.

Yatır Balkan Savaşı (1912) sırasında yok edilmiş, daha sonra tekrar yerine inşa edilmiştir. Türbe yeşile boyanmış ve mum yakmak için bir mazgal da ihmal edilmemiştir.

Balaban Baba Yatırı ziyaret yeri olma özelliğini korumaktadır. Bunu yatırın yanına bırakılmış olan ibrik ve terliklerden anlamaktayız. (K.23, K.29)

3.1.1.2. Binbiroklı Ahmet Bey

Binbiroklı Ahmet Bey Türbesi Pınarhisar'ın 4km. doğusunda bulunan Erenler köyünde yer almaktadır. Binbiroklı Ahmet Bey'in akıncı kumandanlarından olduğu, 1369 yılında Pınarhisar'ın fethi sırasında şehit düştüğü rivayet olunmaktadır.

Türbe XIV. yüzyılda Sultan Murat tarafından yaptırılmıştır. Türbe Selçuklu mimarisi tarzında olup sekiz köşeli ve yedi pencereslidir. Kubbe kurşun kaplıdır.

Köyün eski "Tekke" ve yeni adını "Erenler" bu zat ve onun manevi kişiliği etrafında yörede filizlenen tekkeden aldığı düşünülmektedir. Efsaneye göre düşmanla giriştiği savaşta üstünlükler gösteren bu zat bin bir adet okla ancak şehit edilebilmiş, onun şehit düştüğü yerde dönemin Osmanlı sultanınca bu zata yakışır, üzeri kapalı bir türbe inşa ettirilmiştir. Bir diğer görüşe göre Binbiroklı Ahmet Bey Pınarhisar'da

bulunan Haydar Baba ve Kofçaz Topçular köyünde bulunan Topçu Baba ile kardeşir.

Türbe ziyaret yeri olma özelliğini günümüzde de korumakta, özellikle yaz aylarında çeşitli yerlerden gelen ziyaretçiler türbede dua etmekte, adaklar adamakta ve kurbanlar kesmektedir. (K.7)

3.1.1.3. Bolca Nine

Bolca Nine, Babaeski ilçesinin Mutlu köyünde bulunmaktadır. Yatır, Kırklareli ilinde veli kültü çevresinde gerçekleştirilen ritüellerin en canlı şekliyle uygulandığı merkezlerin başında gelmektedir.

Yatırın çevresi köy muhtarlığı ve hayırsever vatandaşların katkılarıyla donatılmıştır. Yatırın çevresinde adak hayvanlarının kesilmesi için kapalı kesim yeri, hayvanların yüzülmesi için üç ayaklı askılar, tuvaletler, çeşmeler ve sabit masalı oturma yerleri bulunmaktadır.

Mutlu Köyü Muhtarlığı tarafından yazılan tarihçeye göre Bolca Nine'nin hikâyesi şöyledir:

“Rivayet olunur ki 15. yüzyıl içinde Fatih Sultan Mehmet Edirne'ye giderken askerleriyle birlikte burada konaklamış. Bu konaklama esnasında bu kabirde yatan hatun kişinin bir kazandan o kadar çok kişiyi doyurmayı başarması askerleri hayrete düşürmüştü. Askerler yemeğin yetmeyeceğini söylemesi üzerine hatun kişi, ‘Yiyin evlatlarım, bolca yiyin.’ demiş ve yemek hepsine yetmiş de artmış. Bu hikmetli olay padişaha anlatılınca Fatih Sultan Mehmet yaşlı kadının elini öper ve der ki, ‘Senin adın Bolca Nine olsun.’ O zamandan beri bu hatun kişinin adı Bolca Nine olarak kalmış.”

Diğer bir rivayete göre, bu yaşlı kadın padişaha şöyle der: “Atlarınızın kazıkları mola yerinde kalsın.” Bu isteği kabul edilir. Sabah olup kalktıklarında kazıkların yeşerdiği fark edilince Bolca Nine'nin ermiş olduğuna hükmederler.

Bir mesire yerine dönüşen bu ziyaret yeri her yıl hıdrellezden sonraki cuma günü ziyaret edilmeye başlar, ziyaret bütün yıl boyunca devam eder. (K.4, K43)

3.1.1.4. Derman Ana

Babaeski ilçe merkezinde Kabir Hacı Hasan Mahallesi, Helva Baba yatırından yaklaşık 50 metre, Derman Baba yatırından ise yaklaşık 20 metre ilerde, tek katlı bahçeli bir evin avlusunda bulunmaktadır. Kabir dışarıdan görünmemekte, ancak burayı bilenler tarafından ziyaret edilmektedir.

Mezar taşındaki tarihten kabrin 1999 yılında Erdoğan Demirtaş tarafından onarıldığı anlaşılmaktadır. Kabrin hemen yanında iki çeşme bulunmaktadır. Çeşmenin yanında Derman Ana'nın abdest aldığına inanılan bir ibrik vardır. Birçok türbede rastladığımız -ermiş kişinin abdest alması ve doldurulan ibriklerin boşalması- memoratına burada da rastlamaktayız.

Kabrin bakımı ev sahibi tarafından yapılmaktadır. Evin sahibi bizimle mülâkat yapmak istememiştir. Bu sebeple birinci kaynaktan bilgi edinemedik. Ev sahibinin aynı zamanda ocaklı olduğu bilgisine başka kaynaklardan ulaştık.

Kaynak kişimiz, Derman Ana'nın ocaklıyla rüya yoluyla iletişim kurduğunu ve ayrıca “ameli doğru olanlara” görüldüğünü söylemektedir.

Kabre genellikle hasta olanlar, evinde rahat uyuyamayanlar, sürekli baygınlık geçirenler, cinlerin musallat olduğuna inanılan kişiler gelmektedir.

Ocaklı, bu hastaları dualar okuyarak bir tülbindin üzerinden üç defa geçirmektedir. Bu uygulamanın sonunda Derman Ana'ya dua edilerek adaklar adanmaktadır.

Ev sahibi ocaklının, hastaları iyileştireceğine inanmayan, onun bu işi maddi çıkar sağlamak için yaptığına inanan birinin, hastalanıp derdine derman bulamayınca son çare olarak ocaklıya gitmesi ve burada şifa bulması mahalle halkından kişilerce anlatılmaktadır.

Kabirde canlı kurban geleneği uygulanmaktadır. Çeşitli amaçlarla adanan canlı kurbanlar dileklerin gerçekleşmesi durumunda, genellikle Hıdrellez zamanı, kesilmekte, mahalledeki dul ve fakir kadınlara verilmektedir. Bu kabirde cansız kurban ritüeli uygulanmamaktadır. (K.27)

3.1.1.5. *Derman Baba*

Babaeski, Hacı Hasan Mahallesi'ndeki Helvacı Baba yatırının yakınındaki bir evin avlusunda bulunmaktadır. Kabrin etrafı yaklaşık bir metrelik betonla çevrilmiştir. Yeşil renge boyanmış kabrin baş kısmında mum yakmak için kullanılan bir mazgal bulunmaktadır. Kabrin ortasında bir ağaç vardır. Yine kabrin yanında Kadir Baba'nın abdest almak için kullandığına inanılan bir çeşme bulunmaktadır.

Kadir Baba'nın kimliği ile ilgili bilgi bulunmamaktadır. Aynı mahallede bulunan Derman Ana ve Helvacı Baba ile kardeş olduklarına inanılmaktadır.

Yatırın bakımını ev sahibi yapmaktadır. Ev sahibi Hayriye Tüfekçi, aynı zamanda ocaklık yapmaktadır. Kabirde yatan kişi, ev sahibi Hayriye Tüfekçi'nin rüyasına girerek burada bulunduğunu, isminin Kadir olduğunu; çocukların üzerinde oyun oynadıklarını ve bu durumdan rahatsız olduğunu söylemiş ve ev sahibinden kabrinin bulunduğu yeri belirgin hale getirmesini istemiştir.

Kabrin üzerindeki ağaca dayalı olan mermerde “Kadir Baba şifa dağıtırım” yazısı dikkat çekmektedir. Yazı I.tekil kişi ağzından yazılmıştır. Bu durum ister istemez türbenin sahih olup olmadığı sorusunu akla getirmektedir. Aynı zamanda ev sahibinin ocaklı olması, kabirde uygulanan ritüellere refakat etmesi de bu durumu destekler niteliktedir.

Kabrin üzerindeki ağaca tülbentler asılmaktadır. Bu da Anadolu'da sık görülen ve ağaç kültü ile açıklayabileceğimiz çaput bağlama geleneğinin devam ettiğini kanıtlamaktadır. Bunların yanında yatırın üzerindeki metal paralar dikkatimizi çekmektedir. Yatıra bolluk ve bereket dilemek amacıyla bırakılan bu paralar cansız kurban geleneğinin çeşitli şekiller bularak devam ettiğini kanıtlar mahiyettedir.

Türbenin baş kısmında bulunan mum yakma amacıyla kullanılan bölmeye bırakılan okunmuş tespihleri de cansız kurban olarak değerlendirmek mümkündür. (K.36, K.44)

3.1.1.6. Derviş Ali Baba

Demirköy ilçesi Avcılar köyünde bulunmaktadır. Demirköy’e bağlı İğneada kasabasında bulunan Liman Baba ve İstanbul Sarıyer’de bulunan Telli Baba ile kardeş oldukları rivayet edilmektedir. Köylüler tarafından ziyaret edilmekte, dualar edilip dilekler dilenmektedir. (K.22, K.48)

3.1.1.7. Gül Baba

Kofçaz ilçesinin Ahmetler köyünde, köyün çıkışındaki köy mezarlığının yüksek kesiminde bulunmaktadır. Türbe köy ve çevre halkı tarafından nazarlama olarak kabul edilmektedir.

Doğum yerinin Isparta’nın Serinkent ilçesine bağlı Uluğbey köyü, asıl adının ise “Cafer” olduğu rivayet edilmektedir.

Gül Baba Macaristan’da ün salmış fütihat erlerindendir. Asıl türbesi Macaristan’ın başkenti Budapeşte’dir. Anadolu coğrafyasında çok sayıda Gül Baba isimli ziyaret yeri bulunmaktadır. Gül Baba, Fatih zamanında bazı savaşlara katılmış ve H. 948, miladi 11 Eylül 1541 tarihinde Macaristan’ın Budin şehrinde vefat etmiştir. Türbesi buradadır.

Rivayete göre tahmini 300 sene önce her yer karla kaplı iken, köye bir ihtiyar gelir. İhtiyarın kucağında kırmızı güller bulunmaktadır. Köy halkı ihtiyara gülleri nereden bulduğunu sorunca ihtiyar cevap olarak şimdiki mezarının olduğu tepeyi gösterir. Halk bu cevaba inanmaz ve koşarak dedenin güllerinin olduğunu söylediği tepeye giderler. Bir de bakarlar ki tepede güller açmış. Dedenin doğru söylediği anlaşılınca koşarak köye gelirler, dedeyi ölü bulurlar. Daha sonra bu ermiş kişiyi güllerin olduğu bu tepeye yani bu günkü türbenin olduğu yere defnederler.

Bu gün her yıl geleneksel olarak haziran ayında Gül Baba adına burada kurbanlar kesilir. Çok sayıda ziyaretçi önceki yıl adadıkları adaklarını burada keser ve topluca yemekler yenir. Çeşitli yerlere göç eden köylüler köylerine gelip burada akrabalarıyla buluşurlar, ölen akrabalarının mezarlarını da ziyaret etmiş olurlar. (K.15)

3.1.1.8. Helvacı Baba

Yatır Babaeski ilçesinde Hacı Hasan Mahallesi, Babaeski kapalı pazaryerinin caddeye bakan kısmında, yol kenarında bulunmaktadır. Mermerle çevrili yatırın baş kısmında bir de mum yakmak için kullanılan mazgal bulunmaktadır.

Helvacı Baba'nın kimliğiyle ilgili bilgi bulunmamakla birlikte aynı mahallede bulunan Derman Ana ve Derman Baba ile kardeş olduklarına inanılmaktadır.

Ziyaretçiler, Helvacı Baba'ya genellikle çocukları bir yaşına gelip yürümeye başladıktan sonra gelmektedirler. Yürümeye başlayıp anneleri ve komşularıyla birlikte yatıra gelen çocuklar 10 -11 yaşlarındaki komşu kızlarının refakatinde ellerinden tutularak yatırın etrafında üç defa dolaştırılır. Bu arada anne ve komşular irmik helvası yaparlar. Dualar edildikten sonra helvanın bir kısmı ekmeğin arasına konur ve yenir. Helvanın bir kısmı komşulara, bir kısmı da mahalledeki çocuklara ikram edilir.

Bu yatırda daha çok cansız kurban geleneği uygulanmaktadır. (K.27, K.39)

3.1.1.9. Hüseyin Baba

Kırklareli il merkezinde Yayla Mahallesi Çamlık bölgesinin içinde bulunmaktadır. Hüseyin Baba'nın kim olduğu ile ilgili pek bir bilgi bulunmamaktadır. Yatır, yeşile boyanmış ve üzeri demir parmaklıkla örtülmüş durumdadır.

Hüseyin Baba bir gün orada herhangi bir kabir bulunduğuna inanmayan Muzaffer isminde mahalle sakinlerinden birinin rüyasına girer. Uzun boylu, sarıklı ve cübbeli olarak görünen Hüseyin Baba burada defnolunduğunu söyler ve bu yatır Muzaffer ismindeki şahıs tarafından daha belirgin hale getirilir. (K.16)

3.1.1.10. Höyük Baba

Kofçaz ilçesinin Malkoçlar köyünde bulunmaktadır. Mezar, türbe ve yatırdan çok bir toprak birikintisi şeklindedir. Mezarın üstünde de bir ceviz ağacı bulunmaktadır. Şekli Traklardan kalan Tümülüsleri andırmaktadır.

Höyük Baba'nın kim olduğu ile ilgili elimizde bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak köy halkı Höyük Baba'ya büyük saygı göstermekte, her yıl bahar aylarında mezar yanında kurbanlar kesmekte, adaklar adamakta ve dualar etmektedir. (K.42)

3.1.1.11. Koyun Baba

Kırklareli'nin merkeze bağlı köylerinden biri olan ve türbe içinde medfun bulunduğu inanılan kişi ile aynı ismi taşıyan Koyun Baba köyünde, köy içinde bulunmaktadır.

Nazif Karaçam, Efsaneden Gerçeğe Kırklareli isimli kitabında Koyun Baba'nın Hacı Bektaş Veli'nin halifesi olduğunu, Anadolu'dan buraya irşat göreviyle geldiğini belirtmektedir.²⁹

Türbenin içinde bir de kadın sandukası bulunmakta, onun da Koyun Baba'nın hanımını olduğuna inanılmaktadır. Türbe 1993 yılında bugünkü haline getirilmiştir.

Türbe günümüzde de ziyaret edilmekte, türbede dilekler dilenmekte ve dileği gerçekleşenler tarafından tekrar ziyaret edilmektedir. (K.45)

3.1.1.12. Liman Baba

Demirköy, İğneada limanı balıkçı barınağının olduğu muhitte bulunmaktadır. Demirköy Erenler köyündeki Ali Baba ve İstanbul Sarıyer'de bulunan Telli Baba ile kardeş oldukları rivayetler arasındadır.

Türbenin hemen yanında bir mescit bulunmaktadır. Liman Baba halk tarafından ziyaret edilmekte, türbede dualar edilmekte, mezar taşına küçük taş veya bozuk para yapıştırılırken dilekte bulunulmakta, eğer taş veya para mezar taşına yapışırsa dileklerin kabul olacağına inanılmaktadır. (K.2)

3.1.1.13. Mercan Baba

Koçaz ilçesine bağlı Topçular köyünde bulunmaktadır. Topçu Baba Türbesi'nin bulunduğu tepenin karşısındaki tepede bulunmaktadır. Türbe tek odalı bir bina şeklindedir. Mercan Baba'nın kim olduğu ile ilgili bilgi bulunmamaktadır.

²⁹ Nazif Karaçam, *Efsaneden Gerçeğe Kırklareli*, Kırklareli Belediyesi Yayını, Kırklareli, 1996, s.496.

Topçu Baba'yı ziyaret eden misafirler genellikle buraya da uğramakta ve mum yakıp dilek dilemektedirler. (K.17, K.46)

3.1.1.14. Murat Baba

Lüleburgaz'da, Dere Mahallesi'nde Kürkçüler Sokak'ta bulunmaktadır. Murat Baba'nın 93 Harbi (Osmanlı – Rus Savaşı 1878) şehitlerinden olduğu rivayet edilmektedir. Mezar sonradan kapatılarak türbe haline getirilmiştir. Yakın zamanda ise hayırsever biri tarafından yeniden restore ettirilmiştir. Türbenin bakımını sol bitişiğindeki evde oturan Nevzat Özmetin yapmaktadır. Türbe halk tarafından ziyaret edilmekte, burada dualar okunup dilekler dilenmektedir.

Kırklareli'de sık rastladığımız “kardeş motifi” bu türbede de görülmektedir. Murat Baba'nın aynı mahallede, bir arka sokakta bulunan Garip Baba ve Tezveren Baba ile kardeş oldukları rivayet edilmektedir.

Türbenin içinde havlu ve su dolu ibrik bulunmaktadır. Bunun sebebi, medfun bulunan kişinin abdest aldığına inanılmasıdır. Bu özelliğin Kırklareli'de hemen her türbenin ortak özelliği olduğunu görmekteyiz. (K.35)

3.1.1.15. Osman Baba

Yatır, Babaeski ilçesi Fevzi Çakmak Mahallesi'nde bugünkü Milli Eğitim Müdürlüğü binasının yanında bulunmaktadır. Üstü açık, çevresi yaklaşık 1.5metre yüksekliğinde beton duvarlarla çevrilidir. Baş kısmında mum yakılması için kullanılan mazgal ve bu mazgalın üstünde yüksekçe bir baca bulunmaktadır. Medfun olduğuna inanılan şahsın yatırı yeşil renge boyalı olduğu için şahıs “Yeşil Baba” diye de bilinmektedir.

Yatır, yakın zamanda yapı özelliği kazanmıştır. Baş kısmına bir dörtlükle birlikte yatırın yerini yaptıran kişinin adı yazılmıştır. Kitabede Latin harflerle şöyle yazmaktadır:

“VATAN MİLLET UĞRUNDA ŞEHİT OLMUŞ ŞU YERDE

ERMİŞ BİR İNSANSIN Kİ TÜRBEN ZATEN BU YERDE

CENGÂVER OSMAN BABA GÖZÜKÜRSÜN HER YERDE

TÜRBEN SANKİ BİR CENNET LAFIN OLUR HER YERDE

YAPTIRAN ADALI MUSTAFANIN DAMADI SADIK ERCİNLER”

Türbenin üzerindeki yazıdan Osman Baba’nın şehit ve ermiş olarak bilindiği ve bir takım memoratların da kahramanı olduğu anlaşılmaktadır.

Türbeye çeşitli illerden ziyaretçiler gelmekte, adaklar adamakta, dilekleri yerine geldiğinde ise kabrin başında dualar ederek kurban kesmektedirler. Kurban olarak koyun, tavuk, horoz gibi canlı kurbanların yanı sıra bölgede sıklıkla rastladığımız ve cansız kurban olarak değerlendirdiğimiz mum yakma ritüeli de uygulanmaktadır. Kurbanlar kesildikten sonra genellikle mahallede bulunan dul ve fakir kadınlara verilmektedir.

Osman Baba yatırında uygulanan bu ritüeller genellikle ziyaretçilerin küçük çocuklarının yürümeye başlaması için yapılmakta fakat bu maksadın dışında da birçok sebeple yatır ziyaret edilmektedir. (K.8, K.37)

3.1.1.16. Sinan Baba

Yatır, Babaeski ilçesi, Alpulu kasabası, Sinanlı beldesinde bulunmaktadır. Köye adını veren Sinan Baba’nın, Sokullu Mehmet Paşa’nın yaveri olduğu rivayet edilmektedir. Yaşar Kalafat, Sinan Baba’nın yedi kardeşi ile birlikte 1406 yılında Uzunköprü’den Rumeli Fethi için sefere çıkan bir mücahit olduğunu ifade etmiştir.³⁰

Yatır 2011 yılında Sinanlı Belediyesi’nce restore edilmiş, etrafı beton bahçe duvarlarıyla çevrilmiş ve etrafında yol çalışması yapılarak ulaşım kolaylaştırılmıştır. Türbede adaklar adanıp dualar edilmekte ve kurbanlar kesilmektedir. (K.49)

3.1.1.17. Tezveren Baba

Yatır, Lüleburgaz ilçesi, Dere Mahallesi’nde Murat Baba ve Garip Baba’nın bulunduğu sokakların kesişim noktasında bulunan tek katlı bir evin bahçesinde bulunmaktadır. Yatırın bakımı evin sahipleri tarafından yapılmaktadır. Tezveren

³⁰Yaşar Kalafat, “Trakya’da Türk-İslam Uluları -Diyanet İşleri Arşiv Kayıtlarına Göre”, *Edirne Kültür Araştırmaları Sempozyumu*, Edirne, 2004, s.726.

Baba'nın 93 Harbi şehitlerinden olduğu, Murat Baba ve Garip Baba ile kardeş oldukları rivayet edilmektedir.

Yatır ziyaret edilmekte, yatırda dualar okunup dilekler dilenmektedir. (K.35)

3.1.1.18. Topçu Baba

Kofçaz ilçesine bağlı Topçular köyünde, köye hâkim bir tepede bulunmaktadır. Türbe kerpiç duvarlı, yörede yerli kiremit denilen oluklu kiremit ile örtülü, ağaç kısımlarında demir çivinin kullanılmadığı tek kat ve tek odadan ibaret bir yapıdır.

Bu türbe etrafında geleneksel hale gelmiş törenler düzenlenmektedir. Türbe bu törenler esnasında ülkenin dört bir tarafından ziyaretçi akınına uğramaktadır. Kısacası, Kofçaz'da bulunan yatır ve türbeler içerisinde en tanınmış bu türbedir.

Asıl adının Şeyh Mahmut olduğu sanılan Topçu Baba'nın 14. yüzyılın sonu, 15. yüzyılın başında yaşadığı rivayet edilmektedir. Yörenin Bizanslılardan alınması sırasında bir grup askerle birlikte büyük kahramanlıklar gösterdiği, Osmanlı ordusunda topçu subayı olarak görev yapmakta iken, karargâhın kurulduğu Topçular köyünde askerin ihtiyacı olan su bulunamayınca bir topuk darbesiyle su çıkmasını sağladığı ve yumruğuyla da bir taşla vurarak bu taşın su kabı şekline dönüşmesini sağladığı rivayet edilmektedir.

Bu köyde vefat eden Şeyh Mahmut buraya gömülmüş ve zamanla mezarı türbeye dönüştürülerek, ziyaretgâh haline getirilmiştir.

Her yıl geleneksel olarak haziran ayının ikinci haftası yapılan etkinliğin bir gün öncesinden Topçular ve komşu köylerden gelen "Topçu Baba'yı Anma, Kültür ve Sanat Derneği" görevlileri hazırlıklara başlar. Etkinlik günü ülkenin dört bir yanından gelen ziyaretçiler kurbanlarını bu görevlilere teslim ederler. Gelen ziyaretçiler araçlarından iner inmez Topçu Baba türbesine yüz sürüp, dualar edip, mum yakarak dileklerini dilerler. Dernek tarafından düzenlenen etkinliğin devamında semah ekipleri ve ozanların gösterisi yer alır. Yemekler pişirilip topluca yenmesiyle etkinlik son bulur. (K.17, K.46)

3.1.1.19. Topçu Binbaşı Ermiş

Lüleburgaz'da Özerler Mahallesi Çalı Çeşme Sokak'ta bulunmaktadır. Yatan kişinin 93 Harbi şehitlerinden olduğu rivayet edilmektedir. Topçu Binbaşının ermiş olduğuna inanılır. Halk tarafından ziyaret edilip yatırda dualar okunup dilekler dilenmektedir. (K.6)

3.1.1.20. Zindan Baba

Lüleburgaz'da en çok ziyaret edilen türbedir. Şehir merkezinde Hükümet Konağı yanında yer almaktadır. Binanın ne zaman yapıldığı bilinmemektedir. Bina Tuğla ve küfeki taşından yapılmıştır. Daha önceden binanın üzerinde tahtadan bir saat kulesi bulunmakla birlikte bu saat kulesi sonradan yıkılmıştır. Üç katlı olan binaya kuzeydoğu cephesindeki küçük bir kapıdan girilmektedir. Dikdörtgen prizma şeklinde yükselen kulenin üstünde silindir şeklinde bir kasnak yer alır. Her katta, kare tabanlı tek bir hacim bulunur. Yapının bodrum katında, beşik tonoz örtülü türbe kısmı yer almaktadır.

Zindan Baba ile ilgili halk arasında iki rivayet vardır:

Bunlardan birincisi; Türbe içinde yatan kişinin Gazi Evranos Bey'in bayraktarı olduğu ve türbenin Çelebi Sultan Mehmet devrinde yapıldığıdır.

İkinci rivayet ise şöyledir: “İdama mahkûm olan biri türbeye hapsedilmiştir. Tam asılacağı dakikada hüviyeti meçhul bir kişi, kan ter içinde ortaya çıkar ve mahkûmun serbest bırakılmasını ister. Zira suçlunun kendisinin olduğunu söyler ve ‘Onun yerine beni asın.’ der. O an mahkûmun suçsuz olduğuna kanaat getirilerek mahkûm serbest bırakılır.

Meçhul şahıs, mahkûmun yerine hapsedilir ve idam tehir edilir. Mahkûmu asacakları gün türbenin kapısı açılınca bu kişi ölü bulunur. Yapılan araştırmalar neticesinde ölen şahsın suçsuz ve âlim bir kişi olduğu öğrenilir ve oraya gömülür.”

Türbeye gelen ziyaretçiler adaklar adamakta, dilekler dilemektedir. Dilekleri gerçekleşenler ise tekrar türbeyi ziyarete gelmektedir. (K.28)

3.1.2. Ziyaret Yeri Olma Özelliğini Kaybetmiş Olan Türbe ve Yatırlar

3.1.2.1. Ariz Baba

Ariz Baba, adını verdiği Kırklareli iline bağlı Ariz Baba köyünün yakınında, eski çiftlik bölgesinde ağaçlık içerisinde bulunmaktadır. Yatırın yakınında bir de çeşme bulunmaktadır. Koyun Baba gibi Ariz Baba'nın da Bektaşî tarikatı mensubu olduğuna inanılmaktadır. Kabrindeki mezar taşında “Merhum zât rûhuna” ibaresinin altında “H.1186/ M.1772-1773” tarihi düşülmüştür.

Önceleri yoğun bir ziyaret ve adak yeri olduğu bilinen yatır günümüzde uğrak bir yer olma özelliğini yitirmiş bulunmaktadır. (K.1)

3.1.2.2. Babaeski’de İsmi Bilinmeyen Bir Yatır

Yatır, Babaeski ilçesinde, ilçe merkezinde bulunmaktadır. Yatırın etrafı beton kalıp duvarlar ile çevrilmiştir.

Yatırda yatanın kim olduğu ile ilgili bilgi bulunmamaktadır. Kimilerine göre buradaki yatır bir kadına aittir. Bu kadının zamanında Cedit Ali Paşa Camii’nin işçilerine yemek yapmış ve vefatından sonra buraya defnedilmiş olduğu rivayet edilmektedir.

Önceleri dilek dilemek ve dua etmek için geline bu yer şimdilerde bu özelliğini kaybetmiş görünmektedir. (K.27)

3.1.2.3. Eskici Baba

Babaeski, Fatih Camii’nin yanında yer almaktadır. Osmanlı dönemi yapılarındandır. Kasabanın adını Eskici Baba’dan aldığı söylenmektedir.

Babaeski inceleme kitabının yazarı Tahir Çelik’ten alıntı yapan Ahmet Korkut kendi araştırmasında şu rivayeti aktarır:

“Rivayete göre, Fatih Sultan Mehmet, İstanbul'un fethi için Edirne'den yola çıktıktan sonra Babaeski'de mola verir. Kasabayı gezerken ihtiyar bir eskici ile sohbete başlar. Hükümdarın bütün sorularına vukufu (bilgili) cevaplar veren ihtiyara Fatih bir ara: ‘Baba burası ne zaman kurulmuş? Sen yaşlısın bilirsin.’ der.

Ağızı çivi dolu işine devam eden ihtiyar eskici: ‘Eskidir oğul eskidir.’ cevabını verir. Bunun üzerine Fatih ihtiyarın yaşını sorar. İhtiyar yine çivi dolu ağızıyla: ‘Baba eskidir evlat, baba eskidir.’ der.

Padişah, kasabanın kuruluşu ve ihtiyarın yaşını öğrenemez ama verilen cevap çok hoşuna gittiği için: ‘Burasının adı bundan sonra Babaeski olsun.’ der ve buraya bir de mescit yapılması emrini verir.

Eskici Baba’nın medfun bulunduğu inanılan etrafı demir parmaklıklarla çevrili bu yatırın etrafında uygulanan herhangi bir ritüele rastlamamış bulunmaktayız. (K.14)

3.1.2.4. Ethem Baba

Vize ilçesinde Mehmet Akif Mahallesi, Mezarlık Sokak’ta kendi ismini taşıyan Ethem Baba Mezarlığı’nda bulunmaktadır. Mezarlık 1985 yılında Vize Belediyesi tarafından kurulmuş olmakla birlikte Ethem Baba’nın kim olduğu ve ne zaman yaşadığı bilinmemektedir.

Yatır briket ile çevrilmiş, bir de mum yakmak için bir mazgal inşa edilmiştir. Ancak bu yatır günümüzde ziyaret yeri olma özelliğini kaybetmiş bulunmaktadır. (K.10)

3.1.2.5. Ferah Baba

Kırklareli il merkezinde bulunmaktadır. Çevredekiler tarafından Ferah Baba olarak bilinen kişinin kim olduğu ile ilgili bilgi bulunmamaktadır. Mahalle sakinleri tarafından ermiş kişi olarak nitelendirilmektedir.

Yatır önceleri genellikle içi sıkılan, daralan kişiler tarafından ziyaret edilmekteyken günümüzde çok fazla ziyaret edilmemektedir. (K.32)

3.1.2.6. Garip Baba

Lüleburgaz, Dere Mahallesi’nde Bahçeler Sokak’ta bulunmaktadır. Yatır, önceden bir bahçe içerisinde bulunmaktayken yüksek bahçe duvarlarının yıkılmasıyla açıkta kalmıştır. Yatırın etrafı tuğlalarla çevrilmiş, üstü demir bir kafesle kapatılmıştır.

Garip Baba ile ilgili pek bilgi bulunmamaktadır. Mahalle halkı tarafından 93 Harbi (1878) şehitlerinden olduğu, hemen yakınındaki Murat Baba ve Tezveren Baba ile kardeş oldukları rivayet edilmektedir.

Garip Baba yatırı önceleri ziyaret edilen, adaklar adanıp dilekler dilenen bir ziyaret yeri iken günümüzde bu özelliğini kaybetmiştir. (K11, K38)

3.1.2.7. Hamza Baba

İl merkezinde Hacı Zekeriya Mahallesi'ndeki Hamza Baba Camii'nin bahçesinde bulunmaktadır. Balkan Savaşı'nda (1912-1913) mezarı yıkılmış, 1960 yılında tekrar Binbaşı Aziz Bey tarafından tamir ettirilmiş ve bununla birlikte yatırın bulunduğu yere Hamza Baba ile aynı ismi taşıyan bir cami inşa edilmiştir. Tamir edilen yatırın taşında Hamza Baba'nın Kırklareli fatihlerinden olduğu belirtilmiş ve tarih olarak miladi 1360 tarihi düşünülmüştür. Ancak bu tarihin Hamza Baba'nın doğum tarihi mi ölüm tarihi mi olduğu anlaşılamamaktadır. Yine de bu tarih ulu kişinin hangi zamanda yaşadığı ile ilgili bir fikir vermesi bakımından önemlidir.

Yatırda mum yakılması gibi ritüellerin uygulanmaması için Kırklareli Müftülüğü tarafından cami duvarına bir uyarı levhası asılmıştır.

Hamza Baba ziyaret merkezi özelliğini kaybetmiş, ancak cami cemaatinden vatandaşların camiye gelip giderken dua ettikleri bir kabirdir. (K.5, K.30)

3.1.2.8. Haydar Baba

Pınarhisar İlçesi, Beylik Mahallesi'nde özel bir öğrenci yurdunun yanındaki mezarlığın içindeki dikçe bir tepenin üstünde bulunmaktadır. Etrafı telle çevrili olup mezar taş bir blokla örtülmüştür. Halk tarafından Binbiroklı Ahmet Bey ve Kofçaz'daki Topçu Baba'nın kardeşi olduğuna inanılan Haydar Baba'nın, Pınarhisar'ın fethine katkı sağlayan, şehrin Türkleşmesine ve Müslümanlaşmasına yardım eden bir derviş olduğu rivayet edilmektedir.

Türbenin bulunduğu yer ramazan geleneklerinde topun atılarak o manevi duygunun ve kahramanlık hislerinin diri tutulmaya çalışıldığı alan olarak da hafızalarda yer almıştır. Bu gelenek artık terk edilmiş olmakla birlikte Haydar Baba yatırı da ziyaret yeri olma özelliğini yitirmiştir. (K.24)

3.1.2.9. *Kalfa Baba*

Kofçaz ilçesine bağlı Tatlıpınar köyünde köy meydanında bulunmaktadır. Etrafı briketle çevrili olup baş kısmında mum yakmak için kullanılan bir mazgal da bulunmaktadır.

“Kalfababa hakkında çeşitli rivayetler vardır. Kalfababa’nın köyün kurucularından olduğunu söyleyenler bulunduğu gibi, akıncı komutanlarından olduğunu ileri sürenler de vardır.”³¹ (K.3)

3.1.2.10. *Karahıdır Mahallesinde İsmi Bilinmeyen İki Yatır*

Bu yatırlar Kırklareli’nin Karahıdır Mahallesi’nde bulunmaktadır. Her iki yatırın da kime ait olduğu ile ilgili elimizde bilgi bulunmamaktadır. Yatırlardan biri meskun bir mahalde, bahçe içindedir. Diğeri ise yine bahçe içinde fakat terk edilmiş boş bir evin yanındadır.

Önceleri ziyaret edilen bu yerler günümüzde ziyaret merkezi olma özelliğini kaybetmiştir. (K.20, K.40)

3.1.2.11. *Karakoçak Baba*

Vize’de şehre hâkim olan Karakoçak Tepe’de bulunmaktadır. Otman Baba Velayetnâmesi’nde Karakoçak Baba’dan ve kerametlerinden bahsedilmektedir.³² Otman Baba’nın ölüm yılı -883(M.1478)- dikkate alınırrsa Karakoçak Baba’nın da bu tarihten önce veya bu tarihe yakın bir zamanda yaşadığı anlaşılmaktadır.

Yatırın etrafı tel ile çevrilmiştir. Karakoçak Baba Yatırı çevresinde uygulanan herhangi bir ritüel bulunmamakla birlikte kaynak kişimiz İdris Demir bize buranın önceleri sık sık ziyaret edilen bir yer olduğunu ve bahar aylarında insanların buraya gelerek adaklar adadıklarını söylemiştir. (K.10)

³¹ Nazif Karaçam, *a.g.e.*, s.517.

³² Yunus Yalçın, *Türk Edebiyatında Velâyetnameler ve Otman Baba Velâyetnamesi*, (Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Kayseri, 2008, s.21.

3.1.2.12. *Kızıl Deli*

Koçaz ilçesi Ahmetler köyü girişine yakın bir tepede bulunmaktadır. Mezar taşında Latin harfleriyle “ Hünkar Hacı Bektaş Velî halîfelerinden Kızıl Deli Sultan’ın makberesidir.” yazılmıştır.

Gül Baba gibi Kızıl Deli Sultan’ın da şöreti Anadolu ve Balkan coğrafyasına yayılmıştır. Aynı ismi taşıyan birçok türbe ve yatır bulunmaktadır. Alevî – Bektaşî inancına sahip şairler tarafından yazılmış pek çok şiirde Kızıl Deli Sultan’ın adına da yer verilmiştir.³³

Seyit Ali Sultan olarak da bilinen Kızıldeli Sultan hakkında yazılmış bir velâyetname bulunmakta olup Doç. Dr. Bedri Noyan’ın bu eserle ilgili bir çalışması vardır.³⁴

Ahmetler köyündeki yatır günümüzde ziyaret özelliğini yitirmiş, tarlalar arasında metruk bir halde bulunmaktadır. (K.15)

3.1.2.13. *Lüleburgaz’da İsmi Bilinmeyen Bir Yatır*

Lüleburgaz Kocasınan Mahallesi’nde Salhane Sokak’ta bulunmaktadır. Kabrin sahibi ile ilgili bilgi bulunmamakta, mezar taşında “şehit” yazmaktadır. Günümüzde sokağın kaldırımının üstünde yer alan yatırın önceleri Hasbi Bey adında bir mescidin avlusunda yer aldığını tahmin etmekteyiz. Evliya Çelebi’nin Burgaz’ın eserlerini sayarken Sokullu emaretinden başka, onun yanında duran kubbesiz bir yapı olarak tanımladığı Kurt Baba ziyaret yerinin de burası olması ihtimal dâhilindedir.

Yatırda mum kaymak için bir bölme olması bize buranın önceleri bir ziyaret yeri olduğunu göstermektedir. Ancak günümüzde yatır bu özelliğini yitirmiş bulunmaktadır. (K.50)

³³ Doğan Kaya, “Sivas Kaynaklı Cönklerde Kızıldeli”, *Uluslararası Türk Dünyası İnanç Önderleri Kongresi*, Türksev, Ankara, 2002,

³⁴ Bedri Noyan, *Seyit Ali Sultan Velayetnamesi*, Can Yayınları, 1976, s.82.

3.1.2.14. Mahya Baba

Kırklareli çıkışında Asilbeyli Köyü yolu üzerinde yolun sağ tarafında hâkim bir tepede bulunmaktadır. Mahya tepesi olarak da adlandırılan bu tepede iki adet mezar bulunmaktadır.

Bu mezarların ikisinin de kime ait oldukları ile ilgili bilgi bulunmamaktadır. Kimileri bu iki mezardan birinin Mahya Baba'ya diğerinin ise Mahya Baba'nın hanımına ait olduğunu söylemekte, kimileri ise diğer mezarın bir şehide ait olduğunu ifade etmektedir.

Önceleri bilhassa yaz aylarında adaklar adanan, dilekler dilenen uğrak bir ziyaret yeri olarak kullanılan bu yer şimdilerde terk edilmiş bir durumdadır. (K.16, K.18)

3.1.2.15. Muhittin Baba

Kırklareli merkez ilçeye bağlı Erikler köyünde, köye hakim iki tepe üzerinde iki mezar bulunmaktadır. Kanlıkaya Tepesi olarak söylenegelen tepede bulunan mezarda “Muhittin Baba'nı Başı”, köye hakim diğer tepede bulunan mezarda ise “Muhittin Baba'nın Gövdesi” yazmaktadır.

Muhittin Baba'nın kim olduğu ve ne zaman yaşadığı ile ilgili bilgi bulunmamaktadır. Ancak bundan 35–40 yıl önce köy halkının buraya gelip adaklar adadığını, şifa bulmak için yatıra gelip dua ettiğini köyün yaşlılarından öğreniyoruz.

Muhittin Baba yatırları günümüzde ziyaret yeri olma özelliğini kaybetmiş inanç merkezlerinden biridir. (K.13)

3.1.2.16. Mustafa Yapın

Yatır Lüleburgaz'da Özerler Mahallesi Hasan Ağa sokakta bulunmaktadır. Mezar taşında Balkan Harbi şehitlerinden olup babasını adının Hüseyin olduğu, Rumi1300 -1328 yılları arasında yaşadığı yazmaktadır. Mezar, 19 Ekim 2006 tarihinde 65. Mekanize Piyade Tugay Komutanlığı'na restore edilmiş ve demir parmaklık içine alınmıştır.

Mezar günümüzde ziyaret yeri olma özelliğini kaybetmiştir. (K.12, K.34)

3.1.2.17. Pınarhisar'da İsmi Bilinmeyen Bir Yatır

Pınarhisar İlçesi'ne bağlı İslambeyli köyünün Yenice çıkışından 100 metre ilerde, sağ tarafta, yoldan 20 metre içerde bulunan yatırla ilgili elimizde bir bilgi bulunmamaktadır.

Bazen köylülerin ateş şeklinde bir topun yatırdan hareket edip köy mezarlığına doğru yöneldiğini, sonra yeniden mezarın yanına gelerek orada kaybolduğunu gördükleri söylenmektedir.

Yatırın bir zamanlar ziyaret edildiğini mezar taşının altında bulunan mum yakmak için yapılan bölmeden anlamaktayız. Ancak yatır günümüzde ziyaret yeri olma özelliğini yitirmiş bulunmaktadır. (K.9)

3.1.2.18. Süpürgeci Baba

Lüleburgaz'da Kocasinan Mahallesi Eski Edirne Caddesi üzerinde jandarma karakolu ile Kadı Ali Camii arasında, 53 kapı numaralı iki katlı müstakil bir evin bahçesinde bulunmaktadır.

Yatır hakkında yeterli bilgi bulunmamaktadır. Süpürgecilik yaparak geçimini sağladığı rivayet edilmekte, önceleri bir ziyaret yeri olduğu fakat halk tarafından unutulduğu söylenmektedir. Bugün yatır ile ilgili bir iz bulunmamaktadır. Yatır, bahçe duvarının arkasındaki ağacın altında, toprak ve çöp yığınlarının altında bulunmaktadır. (K.33)

3.1.2.19. Şehit Ali Baba ve Arkadaşları

Lüleburgaz, Atatürk Mahallesi, Zübeyde Hanım Sokak'ta iki apartmanın arasında bulunmaktadır. Yatırın etrafı mahalle sakinleri tarafından demir parmaklıklarla kapatılmıştır. Ali Baba ve mezar taşında isimleri -Ahmet, Hüseyin, Hasan ve Mustafa- bulunan arkadaşlarının 93 Harbi şehitlerinden oldukları rivayet edilmektedir.

Yatırın bakımı mahalle sakinleri tarafından yapılırsa da yatır ancak çevredekiler tarafından bilinmekte, yatırın ziyaret yeri olma özelliği bulunmamaktadır. (K.19, K.25)

3.1.2.20. Şehit Nuri Çavuş

Babaeski ilçesine bağlı Kadıköy ile Terzili köyleri arasındaki Oruçlu köyü sapağında bulunmaktadır. Mezar taşında “İSTİKLAL SAVAŞI ŞEHİTLERİMİZDEN ÖN. ÇAV. NURİ” yazmaktadır. Şehit Nuri Çavuş’un ölüm tarihi “14.08.1922” olarak yazılmıştır.

Şehit Nuri Çavuş’un mezar yeri bilinmezken bir gece İstanbul’da Trakya’yı hiç bilmeyen bir kadının rüyasına girer. Nuri Çavuş ona kendini tanıtır, mezarının yerini gösterir ve burasının taşla çevrilmesini ister. Kadın bunun üzerine bu yere gelerek durumunu köylülere anlatır. Bunun üzerine Şehit Nuri Çavuş’un kabri yaptırılır.

Kabir bir ziyaret yeri iken bugün bu özelliğini kaybetmiş durumdadır. (K.31)

3.1.2.21. Şeyh Bali

Yatır Vize merkezde bulunmaktadır. Şeyh Bâlî, Melâmiyye-yi Bayrâmiyye tarikatının önemli isimlerinden birisidir. Şeyh Gazanfer Efendi’nin talebesidir. Doğum ve ölüm tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Şeyh Gazanfer Efendi’nin ölüm tarihi (H.974/M.1566–67) olduğuna göre Şeyh Bâlî’nin de bu tarihlere yakın bir zamanda hayat sürdüğünü tahmin etmekteyiz.

Şeyh Bâlî, epey zaman âşıkların gönlünü ihyâ etmiş ve şeyhinden sonra bekâ yurduna göçmüştür. Türbesinin önceleri tekke şeklinde olduğu, daha sonraları tekkenin yıkılarak sadece türbesinin ayakta kaldığını kaynaklar yazmaktadır.³⁵

A. Bâdi Efendi, Şeyh Bâlî Tekkesi’nin Harap olup türbesinin mevcut olduğunu kaydeder. 1310 Tarihli Edirne Salnâmesi’nde ise, Vize’de Şeyh Bâlî’nin tekke şeklindeki türbesi vardır; ifadesi kullanılmaktadır³⁶ Günümüzde Şeyh Bâlî’nin türbesinin yeri mevcut olmakla birlikte türbe boş bir arsa içinde bakımsız bir durumdadır. Bu türbe de günümüzde ziyaret yeri olma özelliğini kaybetmiş bulunmaktadır. (K.10)

³⁵ Ahmet Bâdi, *1310 Tarihli Edirne Salnâmesi*, Cilt III, s. 37;

³⁶ Ahmet Bâdi, *a.g.e.*, s.545.

3.1.2.22. Tekke Baba

Tekke Baba olarak bilinen yatır Babaeski ilçesinin Kadıköy köyünde bulunmaktadır. Tekke Baba'nın Bolca Nine'nin kocası olduğuna inanılmaktadır. Tekke Baba'nın kim olduğu ile ilgili kaynaklarda bilgi bulunmamaktadır.

Çok eski zamanlardan beri buranın Tekke Baba'nın bulunduğu yer olduğu bilinse de şimdilere kadar mezar yatır haline gelmemiştir.

Yakın tarihlerde Tekke Baba bulunduğu yerin eski sahibinin karısının rüyasına girerek kabrinin belirgin olmasını kadından ister. Kocasını pek aldırış etmez. Daha sonraları burası başka birisine satılır ve arsayı satın alan kişi komşuların da uyarması sonucunda Tekke Baba'nın mezar yerini etrafına beton dökerek belirgin hale getirir.

Şimdilerde ise yeni arsa sahibi Tekke Baba'nın etrafını beton duvarlarla çevreleyeceğini söylemektedir.

Tekke Baba, eskiden beri bir ziyaret yeri olarak bilinmektedir. Önceleri Tekke Baba'nın yanında adaklar adanıp kurbanlar kesilmiş olsa da şimdi bu yer ziyaret merkezi özelliğini kaybetmiş durumdadır. (K.41)

3.1.2.23. Yağmurlu Baba

Koçaz ilçesi, Ahmetler köyünde, köy merkezinin dışında ormanlık arazide, köyün eski yerleşim yeri olduğu söylenen bölgede, eski bir mezarlık alanında bulunmaktadır. Buraya araçla ulaşım epeyce zordur.

Bu yatırda metfun bulunduğu inanılan zatın Hacı Bektaş Veli halifelerinden Yağmurlu Baba Sultan adında biri olduğu mezar taşında yazılıdır.

Zamanında köy halkının bu yatıra yağmur duası için gittiği, köylüler tarafından burada kurbanlar kesildiği rivayet edilmektedir. Bu bilgiyi mezarın yakınlarında bulunan, ağaçtan yapılmış kurbanın kesilmesi ve yüzülmesinde kullanıldığı sanılan çeşitli tertibat da doğrulamaktadır. Günümüzde bu gelenek sürdürülmemektedir. (K.15, K.47)

3.1.2.24. Zülfü Baba

Kırklareli il merkezinde Pınarhisar yolu ile birleşen Kurtuluş Caddesi üzerinde iki binanın arasında küçük bir boşlukta bulunmaktadır.

Zülfü Baba'nın kim olduğu ile ilgili bilgi bulunmamaktadır. Mahalle sakinleri tarafından ermiş olarak nitelendirilmektedir.

Yatır, ziyaret yeri olma özelliğini kaybetmiş durumdadır. (K.21)

3.2. KIRKLARELİ İLİ VE ÇEVRESİNDEKİ SU KÜLTÜNE BAĞLI İNANÇ MERKEZLERİ

3.2.1. Beyci ve Terzidere Köyleri Dere Kurbanı Geleneği

Bu gelenek Kırklareli ilinin Kofçaz ilçesine bağlı Beyci ve Terzidere köylerinde eskiden beri sürdürülmektedir.

Her yıl köyün ileri gelenleri tarafından ortak kararlar tarihi belirlenen bu gelenek genellikle mayıs veya haziran aylarında idrak edilir. Köy halkı dere kenarında toplanır, önce yağmur duası edilir daha sonra ise yıl içinde adanan kurbanlar kesilerek köy halkına dağıtılır.

Geleneğin sürdürülme amacı Allah'tan gelecek yıl boyu kuraklık, yıldırım, sel gibi doğal afetlerin yaşanmamasını istemek ve çeşitli dileklerde bulunmaktır.

Gelenek her iki köyde de uygulanmaktadır. Ritüele sadece köy halkı katılır. Gelenek “Terzidere / Beyci köy kurbanı” olarak da anılmaktadır. (K.26)

3.3. KIRKLARELİ İLİ VE ÇEVRESİNDEKİ TAŞ KÜLTÜNE BAĞLI İNANÇ MERKEZLERİ

3.3.1. Delikli Kaya Ziyaret Yeri

Delikli Kaya ziyaret yeri Kırklareli ilinin Kofçaz ilçesine bağlı Malkoçlar köyünün kırsalında bulunmaktadır. Delikli Kaya denilen şey aslında buralarda çok önceleri yaşamış Traklara ait olan, dolmen denilen, mezarlardır.

Malkoçlar köyündeki bu mezar uzun bir süre inanç merkezi olma hüviyetini üzerinde taşımıştır. Köylüler dört tarafı kapalı, üstü örtülü fakat bir duvarında bir

insanın zar zor geçebileceği genişlikte delik bulunan bu mezarın başında dilekler dilemişler, yanındaki ağaca – günümüzde kesilmiş durumdadır - çaputlar bağlamışlardır. Deliğin içinden geçmeye çalışmışlar, geçebildikleri takdirde dileklerinin kabul olacağına inanmışlardır.

Delikli Kaya ziyaret yeri günümüzde inanç merkezi olma özelliğini kaybetmiş durumdadır. (K.46)

SONUÇ

Balkanlarla Anadolu'yu birbirine bağlayan önemli bir geçiş yeri olmakla birlikte verimli toprakları ve uygun coğrafi imkânlarıyla birçok kültüre ev sahipliği yapan Kırklareli ili üzerinde yaşayan insanların inanç sistemlerinden izler taşımaktadır.

Osmanlı Devleti'nin XIV. Yüzyılın ilk yarısında bu topraklarla ayak basması ile birlikte, Türk kültürü ve İslâmiyet bu topraklara taşınmış, Türk – İslâm kültürü bu topraklarda benimsenerek bu günlere kadar gelinmiştir.

Türk kültürü ve İslâmiyet'in bu topraklara gelmesiyle birlikte Balkanlara gelen Türk tasavvuf anlayışının yüksek hoşgörüsü ve insan sevgisi Türklerin ve İslamiyet'in bu topraklara yerleşip, kök salmasında etkili olmuştur.

Araştırma alanımızı oluşturan Kırklareli il sınırları içerisinde kutsallık atfedilen, bu nedenle ziyaret edilen inanç merkezleri ve buralarda uygulanan ritüeller çalışmamızın esasını teşkil etmiştir. Yaptığımız araştırmalar neticesinde Kırklareli ilinde bulunan inanç merkezlerinin bölge halkı tarafından çeşitli amaçlarla ziyaret edildiğini gözlemledik.

Bölge halkının bu kutsal mekânlara çok büyük ilgi göstermesinin en önemli sebebi, inançların fertleri bir toplum haline getiren manevi güç kaynağı olmasıdır. Bundan dolayıdır ki bu inanç merkezleri etrafında oluşmuş inanmalar, halkı birleştirici ve bütünleştirici bir işleve sahip olmuştur.

Gerek Anadolu'da, gerekse Bakanlarda, insanların yaşayış tarzında inkâr edilemez bir yeri olan adak ve ziyaret yerlerinde inançların rolü göz ardı edilemez. Bu inançların kimilerinin aynen ayakta kalıp, kimilerinin kısmen değişse de kendilerini hâlâ muhafaza ettikleri ve yaşadıkları görülmektedir.

Kırklareli ili ve çevresindeki inanç merkezlerinde yapılan uygulamaların tespitiyle ilgili çalışmamızda kaydettiğimiz örnekler, tasnif edilmiş ve incelenmiştir.

Çalışmamızın amacı, Kırklareli ve çevresindeki dîni ve kültürel hayatın ve burada yaşayan halkın inançlarının inanç merkezleri ile ilgili bölümünü yaptığımız alan araştırması ile tespit etmek ve bu inanç merkezlerinin Türk kültürü içinde taşıdığı değeri ortaya koymaktır. Çalışmamızın temelini oluşturan yazılı sözel ve görsel kaynaklara ulaşmak amacıyla Kırklareli il sınırlarını kapsayacak bir alan gezisi yapılmıştır.

Çalışmamızın “Giriş” kısmında, araştırmamızın konusu, alanı, amacı ve yöntemi belirlenmiş ve bunlarla ilgili bilgi verilmiştir.

“Araştırma Alanı ile İlgili Genel Bilgiler” adlı birinci bölümümüzde, çalışma alanımız olan Kırklareli ilinin tarihi ve coğrafi konumu ile ilgili bilgilerle birlikte Kırklareli’deki tarihi mekânlar ve kültürel varlıklar ve Kırklareli’nin demografik yapısı ile ilgili bilgiler verilmiştir.

“İnanç Merkezleri” başlığını taşıyan ikinci bölümümüzde inanç merkezlerinin Türk kültürü bakımından önemi açıklanmış, inanç merkezleri ile ilgili terimlere ve Türk dünyasının çeşitli yerlerindeki inanç merkezlerinin ortak özellikleri göz önünde bulundurularak bunlarla ilgili nasıl bir değerlendirme yapılması gerektiğinin yol haritası çizilmeye çalışılmıştır.

Çalışmamızın üçüncü bölümünü oluşturan “ Kırklareli İli ve Çevresindeki İnanç Merkezleri” kısmında ise Kırklareli’de tespit ettiğimiz inanç merkezlerinin hâlâ ziyaret merkezi olma özelliğini koruyup koruyamadığı değerlendirilerek bu inanç merkezlerinde yapılan uygulamalar, ziyaretçilerin geliş amaçları vb. konular üzerinde durulmuştur.

Tespit ettiğimiz uygulamaları ziyaret yerinde dua etmek, adak adamak, mum yakmak, çaput bağlamak, ip sarmak, tespih bırakmak, mezar taşına para yapıştırmak, mezar çevresine dileklerle ilgili resimler çizmek, yazılar yazmak, ziyaret merkezinde kurban kesip birlikte yemek şeklinde sıralayabiliriz.

Sonuç olarak diyebiliriz ki, tüm Anadolu ve Balkan coğrafyasında görüldüğü gibi Kırklareli ilinde de inanç merkezleri canlılığını korumaya devam etmekte, halk bilimi bakımından araştırmacılara kaynaklar sunmaktadır. Teknolojik gelişmelerin

insanlığa sağladığı imkânların yanı sıra toplum nazarında inanç merkezleri işlevlerini kısmen de olsa muhafaza etmektedir.

KAYNAKÇA

KAYNAK ESERLER

Akarsu, Bedia, *Felsefe Terimleri Sözlüğü*, İnkılap Kitabevi, İstanbul, 1988

Bâdi, Ahmet, *1310 Tarihli Edirne Salnâmesi*, Cilt III

Çelik, Ali, *İslam'ın Kabul veya Reddettiği Halk İnançları*, Beyan Yayınevi, İstanbul, 1995

Çıblak, Nilgün, “Mersin’de İnanç Merkezlerine Bağlı Kurban Törenleri”, *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, Sayı 17, Niğde, 2005

Eliade, Mircea, *İmgeler Simgeler*, çev. Mehmet Ali Kılıçbay, Ankara 1992

Ercan, Emine Hilal, *Makedonya’da Adak ve Ziyaret Yerleri*, (Ege Üniversitesi SOBE Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 2006

Hançerlioğlu, Orhan, *Felsefe Sözlüğü*, Remzi Kitabevi, İstanbul 1997

İslam Ansiklopedisi, Cilt XXV, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2002

Kalafat, Yaşar , “Trakya’da Türk-İslam Uluları -Diyanet İşleri Arşiv Kayıtlarına Göre”, *Edirne Kültür Araştırmaları Sempozyumu*, Edirne, 2004

Karaçam, Nazif, *Efsaneden Gerçeğe Kırklareli*, Kırklareli Belediyesi Yayını, Kırklareli, 1996

Kaya, Doğan , “Sivas Kaynaklı Cönklerde Kızıldeli”, *Uluslararası Türk Dünyası İnanç Önderleri Kongresi*, Türksev, Ankara, 2002,

Kaya, Doğan, *Türk Halk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2007

Kırklareli, Kırklareli Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, İstanbul, 2009

Kurtulmuş, Zekeriya, *Kırklareli Folkloru*, T.C. Kırklareli Valiliği Yayını, Ankara, 2010

Meydan Larousse, Cilt.VI, Meydan Yayınevi, İstanbul, 1971

Noyan, Bedri, *Seyit Ali Sultan Velayetnamesi*, Can Yayınları, 1976

Oğuz, M. Öcal, *Küreselleşme ve Uygulamalı Halkbilimi*, Ankara, 200

T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı Kırklareli Valiliği İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, *Kırklareli İl Çevre Durum Raporu*, 2005

Tanyu, Hikmet, “Türklerde Ateşle İlgili İnançlar”, 1. Uluslararası Türk Folklor Kongresi Bildirileri, IV, Ankara, 1976,

Turan, Şerafettin, *Türk Kültür Tarihi*, Bilgi Yayınları, Ankara, 1994

TÜİK, *İlçelere Göre İl/İlçe Merkezi ve Belde/Köy Nüfusu – 2012*,
http://rapor.tuik.gov.tr/reportsrwservlet?adnksdb2&ENVID=adnksdb2Env&report=wa_turkiye_ilce_koy_sehir.RDF&p_il1=39&p_kod=1&p_yil=2012&p_dil=1&desformat=html, (12.08.2012)

Türkiye İller Ansiklopedisi, Cilt II, Milliyet Yayınları, İstanbul, 2005

Yalçın, Yunus, *Türk Edebiyatında Velâyetnameler ve Otman Baba Velâyetnamesi*, (Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Kayseri, 2008

Yıldırım, Ali – Şimşek, Hasan, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara, 2000

KAYNAK KİŞİLER

NO	SOYAD	AD	D.YILI	D.YERİ	TAHSİLİ	MESLEĞİ
K.1	ACAR	KIYMET	1960	KIRKLARELİ	ORTAOKUL	EV HANIMI
K.2	AKTAŞ	NIYAZI	1952	DEMİRKÖY	İLKOKUL	EMEKLİ
K.3	ALTINTAŞ	SABRİYE	1940	KOÇAZ	OKUR - YAZAR	EV HANIMI
K.4	ARABACI	NURCAN	1965	BABAESKİ - MUTLU	ORTAOKUL	EV HANIMI
K.5	BALKAN	REMZİ	1950	KIRKLARELİ	ORTAOKUL	ESNAF
K.6	BAŞ	MÜNEVVER	1951	LÜLEBURGAZ	ORTAOKUL	EMEKLİ
K.7	ÇELİK	HAYRİYE	1959	PINARHİSAR	ORTAOKUL	EV HANIMI
K.8	DANACI	MEHMET	1922	BABAESKİ	OKUR - YAZAR	EMEKLİ
K.9	DARI	AYŞE	1952	PINARHİSAR - CEVİZKÖY	İLKOKUL	EV HANIMI
K.10	DEMİR	İDRİS	1948	VİZE	İLKOKUL	EMEKLİ
K.11	DERE	İSMAİL	1961	LÜLEBURGAZ	LİSE	ESNAF
K.12	DERMAN	İSMET	1949	LÜLEBURGAZ	İLKOKUL	ESNAF
K.13	DOĞAN	MUSTAFA	1982	KIRKLARELİ - ERİKLER	LİSE	ÇALIŞMIYOR
K.14	DURMUŞ	ENVER	1939	BABAESKİ	OKUR - YAZAR	EMEKLİ
K.15	DÜLGER	FATMA	1949	KOÇAZ - AHMETLER	İLKOKUL	EV HANIMI
K.16	ELTİMUR	FEDAİ	1982	KIRKLARELİ	İLKOKUL	SEYYAR SATICI
K.17	ESEN	HÜSNİYE	1945	KOÇAZ - TOPÇULAR	İLKOKUL	EV HANIMI
K.18	GÜN	LEYLA	1958	KIRKLARELİ - AŞILBEYLİ	İLKOKUL	EV HANIMI
K.19	GÜNDÜZ	ZAHİDE	1946	LÜLEBURGAZ	İLKOKUL	EV HANIMI
K.20	İŞCAN	SEVDİYE	1958	KIRKLARELİ	İLKOKUL	EV HANIMI
K.21	İŞEL	SEVİM	1959	KIRKLARELİ	İLKOKUL	EV HANIMI
K.22	KARASU	FATMA	1955	DEMİRKÖY	OKUR - YAZAR	EV HANIMI
K.23	KIRBAÇ	ZELİHA	1959	KIRKLARELİ	İLKOKUL	EV HANIMI
K.24	KİRENCİ	İSMAİL	1950	PINARHİSAR	İLKOKUL	EMEKLİ
K.25	KORU	ZELİHA	1948	LÜLEBURGAZ	İLKOKUL	EV HANIMI
K.26	KOYU	NESLİHAN	1960	KOÇAZ - BEYCI	ORTAOKUL	EV HANIMI
K.27	KULOĞLU	GÜLİZAR	1955	BABAESKİ	OKUR - YAZAR DEĞİL	EV HANIMI
K.28	NALBANT	MÜZEYYEN	1955	BULGARİSTAN - KIRCAALI	11.SINIF TERK	TÜRBEDAR
K.29	OKTAY	AYŞE	1950	KIRKLARELİ	İLKOKUL	EV HANIMI
K.30	ÖNER	HAYRİYE	1955	KIRKLARELİ	ORTAOKUL	EV HANIMI
K.31	ÖZBAY	HAKAN	1978	BABAESKİ	LİSE	İŞÇİ
K.32	ÖZBEK	MEHMET	1940	KIRKLARELİ	OKUR - YAZAR	EMEKLİ
K.33	ÖZDEMİR	MÜZEYYEN	1945	LÜLEBURGAZ	OKUR - YAZAR	EV HANIMI
K.34	ÖZEN	NECMI	1960	LÜLEBURGAZ	ORTAOKUL	EMEKLİ
K.35	ÖZMETİN	NEVZAT	1933	LÜLEBURGAZ	OKUR - YAZAR DEĞİL	EV HANIMI
K.36	ÖZTÜRK	NEBAHAT	1946	BABAESKİ	OKUR - YAZAR	EV HANIMI
K.37	PEHLİVAN	ŞERİFE	1947	BABAESKİ	OKUR - YAZAR	EV HANIMI
K.38	SAKINOĞLU	FEHMİ	1955	LÜLEBURGAZ	ORTAOKUL	EMEKLİ
K.39	SEMERCI	GÜLFİDAN	1966	BABAESKİ	İLKOKUL	EV HANIMI
K.40	SEVİMLİ	KADRİYE	1965	KIRKLARELİ	ORTAOKUL	EV HANIMI
K.41	ŞAHİN	ŞÜKRÜ	1942	BABAESKİ - KADIKÖY	OKUR - YAZAR DEĞİL	ÇİFTÇİ
K.42	ŞİMŞEK	FEHİME	1958	KOÇAZ	İLKOKUL	EV HANIMI
K.43	TOYGAR	HATİCE	1945	BABAESKİ	İLKOKUL	EV HANIMI
K.44	TÜFEKÇİ	HAYRİYE	1955	BABAESKİ	OKUR - YAZAR DEĞİL	EV HANIMI
K.45	TÜREN	NECLA	1944	KIRKLARELİ - KOYUNBABA	İLKOKUL	EV HANIMI
K.46	ULUSOY	NACİYE	1955	KOÇAZ - TOPÇULAR	İLKOKUL	EV HANIMI
K.47	USLU	NEZAHAT	1953	KOÇAZ - BEYCI	OKUR - YAZAR	EV HANIMI
K.48	YAŞAR	FATMA	1947	DEMİRKÖY - AVCILAR	OKUR - YAZAR	EV HANIMI
K.49	YILMAZ	SALİH	1951	BABAESKİ - SİNANLI	ORTAOKUL	ESNAF
K.50	YÜKSEL	NEVRİYE	1943	LÜLEBURGAZ	İLKOKUL	EV HANIMI

FOTĞRAF LİSTESİ

Fotoğraf 1: Babaeski’de İsmi Bilinmeyen Bir Yatır	47
Fotoğraf 2: Babaeski’de İsmi Bilinmeyen Yatırın Mum Yakmak İçin Kullanılan Bölmesi	48
Fotoğraf 3: Babaeski’nin Mutlu Köyündeki Bolca Nine’nin Kabri (Önden görünüş) ...	48
Fotoğraf 4: Bolca Nine’nin Kabri Üzerindeki Yazılardan Bir Görünüm	49
Fotoğraf 5: Bolca Nine’nin Kabri Üzerindeki Yazılardan Bir Görünüm	49
Fotoğraf 6: Bolca Nine’nin Kabrine Bağlanan Çaput ve İpler	49
Fotoğraf 7: Derman Ana (Önden Görünüm).....	49
Fotoğraf 8: Derman Ana’nın Abdest Aldığına İnanılan Çeşme.....	49
Fotoğraf 9: Derman Baba.....	49
Fotoğraf 10: Kadir Baba’nın Kabri Üzerindeki Mum Yakma Bölmesi.....	49
Fotoğraf 11: Derman Baba’nın Kabrinin Mum Yakmak İçin Kullanılan Bölmesindeki Tespihler	49
Fotoğraf 12: Eskici Baba.....	49
Fotoğraf 13: Helvacı Baba	49
Fotoğraf 14: Osman Baba (Yeşil Baba).....	49
Fotoğraf 15: Osman Baba’nın Mezarını Restore Edenin Yazdığı Manzum Yazı	49
Fotoğraf 16: Sinan Baba.....	49
Fotoğraf 17: Sinan Baba’dan Bir Görünüm	49
Fotoğraf 18: Şehit Nuri Çavuş	49
Fotoğraf 19: Tekke Baba.....	49
Fotoğraf 20: Derviş Ali Baba Türbesi.....	49
Fotoğraf 21: Derviş Ali Baba Türbesi’nin İçten Görünümü	49
Fotoğraf 22: Liman Baba Türbesi	49
Fotoğraf 23: Liman Baba’nın Mezar Taşına Yapıştırılan Madeni Paralar	49
Fotoğraf 24: Liman Baba Türbesi’nin İçten Görünümü	49
Fotoğraf 25: Ariz Baba’nın Mezarındaki Mum Yakmak İçin Kullanılan Bölme.....	49
Fotoğraf 26: Ariz Baba.....	49
Fotoğraf 27: Balaban Baba.....	49
Fotoğraf 28: Balaban Baba’dan Başka Bir Görünüm	49

Fotoğraf 29: Ferah Baba.....	49
Fotoğraf 30: Ferah Baba'dan Başka Bir Görünüm	49
Fotoğraf 31: Hamza Baba Camii ve Hamza Baba Yatırı	49
Fotoğraf 32: Hamza Baba'nın Mezar Taşı	49
Fotoğraf 33: Hüseyin Baba	49
Fotoğraf 34: Hüseyin Baba Yatırından Başka Bir Görünüm	49
Fotoğraf 35: Karahıdır Mahallesi'ndeki Cami Yakınında Bulunan Yatır	49
Fotoğraf 36: Karahıdır Mahallesi'ndeki Cami Yakınında Bulunan Yatırdan Başka Bir Görünüm	49
Fotoğraf 37: Karahıdır Mahallesi'ndeki Diğer Yatırdan Bir Görünüm	49
Fotoğraf 38: Karahıdır Mahallesi'ndeki Diğer Yatırdan Başka Bir Görünüm	49
Fotoğraf 39: Koyun Baba Türbesi	49
Fotoğraf 40: Koyun Baba Türbesi'nin İçten Görünümü.....	49
Fotoğraf 41: Mahya Baba.....	49
Fotoğraf 42: Muhittin Baba (Gövde Kısım).....	49
Fotoğraf 43: Muhittin Baba (Baş Kısım)	49
Fotoğraf 44: Zülfü Baba.....	49
Fotoğraf 45: Kofçaz, Beyci Köyündeki Dere Kurbanı Ziyaret Yeri.....	49
Fotoğraf 46: Kofçaz, Beyci Köyündeki Dere Kurbanı Ziyaret Yerinde Kurbanın Pişirildiği Ocak	49
Fotoğraf 47: Kofçaz, Malkoçlar Köyündeki Delikli Kaya Ziyaret Yeri.....	49
Fotoğraf 48: Gül Baba.....	49
Fotoğraf 49: Gül Baba Türbesi'nin İçten Görünümü.....	49
Fotoğraf 50: Gül Baba'da Kesilen Adak Kurbanlarının Pişirilmesi	49
Fotoğraf 51: Gül Baba Ziyaret Yerinden Bir Görünüm.....	49
Fotoğraf 52: Höyük Baba.....	49
Fotoğraf 53: Höyük Baba'da Kesilen Adak Kurbanlarının Pişirildikleri Ocaklar.....	49
Fotoğraf 54: Kalfa Baba.....	49
Fotoğraf 55: Kalfa Baba'nın Başındaki Mum Yakılan Bölüm	49
Fotoğraf 56: Kızıldeli Sultan.....	49
Fotoğraf 57: Kızıldeli Sultan'ın Mezar Taşı	49
Fotoğraf 58: Mercan Baba	49

Fotoğraf 59: Mercan Baba Türbesi'nin İçinde Gerçekleşen Mum Yakma Ritüeli.....	49
Fotoğraf 60: Topçu Baba	49
Fotoğraf 61: Topçu Baba Türbesi'nin İçindeki Dua Eden Kadınlar.....	49
Fotoğraf 62: Topçu Baba'yı Anma Etkinlikleri	49
Fotoğraf 63: Topçu Baba'da Kesilen Adak Kurbanlarının Pişirilmesi.....	49
Fotoğraf 64: Yağmurlu Baba	49
Fotoğraf 65: Yağmurlu Baba'nın Yanındaki Kurban Derisi Yüzmek İçin Kullanılan Tertibat	49
Fotoğraf 66: Garip Baba.....	49
Fotoğraf 67: Garip Baba'nın Yandan Görünümü	49
Fotoğraf 68: Murat Baba.....	49
Fotoğraf 69: Murat Baba Türbesi'nin İçeriden Görünümü.....	49
Fotoğraf 70: Murat Baba Türbesi'nde, Murat Baba'nın Abdest Aldığına İnanılan Testiler.....	49
Fotoğraf 71: Mustafa Yapın	49
Fotoğraf 72: Mustafa Yapın Kabrinden Bir Görünüm.....	49
Fotoğraf 73: Süpürgeci Baba	49
Fotoğraf 74: Süpürgeci Baba'nın Mezarının Bulunduğu Yer.....	49
Fotoğraf 75: Lüleburgaz'da İsmi Bilinmeyen Bir Yatır	49
Fotoğraf 76: Şehit Ali Baba ve Arkadaşları	49
Fotoğraf 77: Şehit Ali Baba ve Arkadaşları'nın Mezarının Baş Kısmı	49
Fotoğraf 78: Tezveren Baba.....	49
Fotoğraf 79: Tezveren Baba'nın Mezar Taşı	49
Fotoğraf 80: Topçu Binbaşı Ermiş	49
Fotoğraf 81: Topçu Binbaşı Ermiş Yatırında Mum Yakmak İçin Kullanılan Bölme.....	49
Fotoğraf 82: Zindan Baba	49
Fotoğraf 83: Zindan Baba Türbesi'nin İçinden Bir Görünüm	49
Fotoğraf 84: Zindan Baba Türbesi'nin Türbedarı Müzeyyen Nalbant	49
Fotoğraf 85: Binbiroklı Ahmet Bey	49
Fotoğraf 86: Binbiroklı Ahmet Bey Türbesi'nin İçi	49
Fotoğraf 87: Binbiroklı Ahmet Bey Türbesi'nin İçerisindeki Kur'an ve Havlular.....	49
Fotoğraf 88: Haydar Baba.....	49

Fotoğraf 89: Haydar Baba Yatırından Bir Görünüm	49
Fotoğraf 90: Pınarhisar'da İsmi Bilinmeyen Bir Yatır	49
Fotoğraf 91: Pınarhisar'da İsmi Bilinmeyen Bir Yatırdan Bir Görünüm	49
Fotoğraf 92: Ethem Baba	49
Fotoğraf 93: Karakoçak Baba	49
Fotoğraf 94: Şeyh Bâlî	49
Fotoğraf 95: Şeyh Bâlî'nin Mezarının Baş Kısımındaki Mum Yakmak İçin Kullanılan Bölme	49

FOTOĞRAFLAR



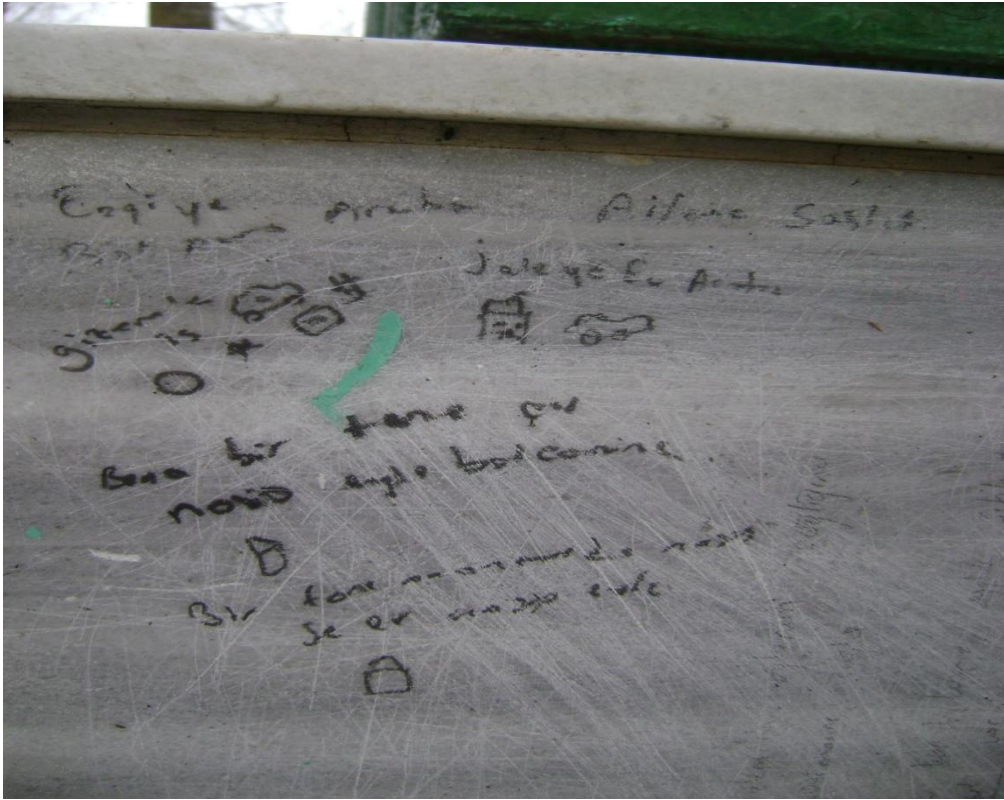
Fotoğraf 1: Babaeski’de İsmi Bilinmeyen Bir Yatır



Fotoğraf 2: Babaeski’de İsmi Bilinmeyen Yatırın Mum Yakmak İçin Kullanılan Bölmesi



Fotoğraf 3: Babaeski’nin Mutlu Köyündeki Bolca Nine’nin Kabri (Önden görünüş)



Fotoğraf 4: Bolca Nine'nin Kabri Üzerindeki Yazılardan Bir Görünüm



Fotoğraf 5: Bolca Nine'nin Kabri Üzerindeki Yazılardan Bir Görünüm



Fotoğraf 4: Bolca Nine'nin Kabrine Bağlanan Çaput ve İpler



Fotoğraf 5: Derman Ana (Önden Görünüm)



Fotoğraf 6: Derman Ana'nın Abdest Aldığına İnanılan Çeşme



Fotoğraf 7: Derman Baba



Fotoğraf 8: Kadir Baba'nın Kabri Üzerindeki Mum Yakma Bölmesi



Fotoğraf 9: Derman Baba'nın Kabrinin Mum Yakmak İçin Kullanılan Bölmesindeki Tespihler



Fotoğraf 10: Eskici Baba



Fotoğraf 11: Helvacı Baba



Fotoğraf 12: Osman Baba (Yeşil Baba)



Fotoğraf 13: Osman Baba'nın Mezarını Restore Edenin Yazdığı Manzum Yazı



Fotoğraf 14: Sinan Baba



Fotoğraf 15: Sinan Baba'dan Bir Görünüm



Fotoğraf 16: Şehit Nuri Çavuş



Fotoğraf 17: Tekke Baba



Fotoğraf 18: Derviş Ali Baba Türbesi



Fotoğraf 19: Derviş Ali Baba Türbesi'nin İçten Görünümü



Fotoğraf 20: Liman Baba Türbesi



Fotoğraf 21: Liman Baba'nın Mezar Taşına Yapıştırılan Madeni Paralar



Fotoğraf 22: Liman Baba Türbesi'nin İçten Görünümü



Fotoğraf 23: Ariz Baba'nın Mezarındaki Mum Yakmak İçin Kullanılan Bölme



Fotoğraf 24: Ariz Baba



Fotoğraf 25: Balaban Baba



Fotoğraf 26: Balaban Baba'dan Başka Bir Görünüm



Fotoğraf 27: Ferah Baba



Fotoğraf 28: Ferah Baba'dan Başka Bir Görünüm



Fotoğraf 29: Hamza Baba Camii ve Hamza Baba Yatırı



Fotoğraf 30: Hamza Baba'nın Mezar Taşı



Fotoğraf 31: Hüseyin Baba



Fotoğraf 32: Hüseyin Baba Yatırından Başka Bir Görünüm



Fotoğraf 33: Karahıdır Mahallesi'ndeki Cami Yakınında Bulunan Yatır



Fotoğraf 34: Karahıdır Mahallesi'ndeki Cami Yakınında Bulunan Yatırdan Başka Bir Görünüm



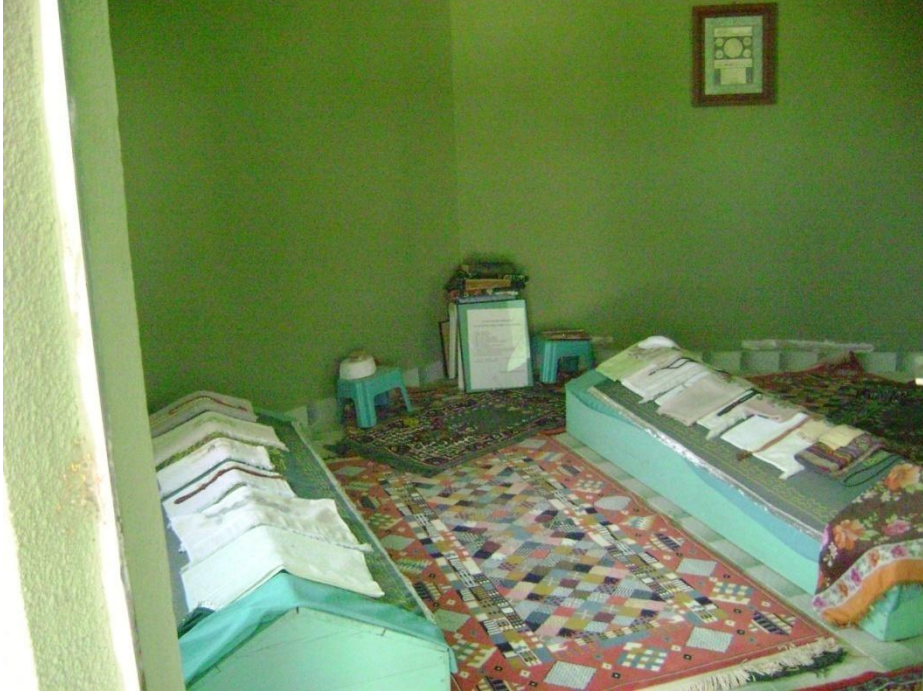
Fotoğraf 35: Karahıdır Mahallesi'ndeki Diğer Yatırdan Bir Görünüm



Fotoğraf 36: Karahıdır Mahallesi'ndeki Diğer Yatırdan Başka Bir Görünüm



Fotoğraf 37: Koyun Baba Türbesi



Fotoğraf 38: Koyun Baba Türbesi'nin İçten Görünümü



Fotoğraf 39: Mahya Baba



Fotoğraf 40: Muhittin Baba (Gövde Kısım)



Fotoğraf 41: Muhittin Baba (Baş Kısım)



Fotoğraf 42: Zülfü Baba



Fotoğraf 43: Kofçaz, Beyci Köyündeki Dere Kurbanı Ziyaret Yeri



Fotoğraf 44: Kofçaz, Beyci Köyündeki Dere Kurbanı Ziyaret Yerinde Kurbanın Pişirildiği Ocak



Fotoğraf 45: Kofçaz, Malkoçlar Köyündeki Delikli Kaya Ziyaret Yeri



Fotoğraf 46: Gül Baba



Fotoğraf 47: Gül Baba Türbesi'nin İçten Görünümü



Fotoğraf 48: Gül Baba'da Kesilen Adak Kurbanlarının Pişirilmesi



Fotoğraf 51: Gül Baba Ziyaret Yerinden Bir Görünüm



Fotoğraf 49: Höyük Baba



Fotoğraf 50: Höyük Baba'da Kesilen Adak Kurbanlarının Pişirildikleri Ocaklar



Fotoğraf 51: Kalfa Baba



Fotoğraf 52: Kalfa Baba'nın Başındaki Mum Yakılan Bölüm



Fotoğraf 53: Kızıldeli Sultan



Fotoğraf 54: Kızıldeli Sultan'ın Mezar Taşı



Fotoğraf 55: Mercan Baba



Fotoğraf 56: Mercan Baba Türbesi'nin İçinde Gerçekleşen Mum Yakma Ritüeli



Fotoğraf 57: Topçu Baba



Fotoğraf 58: Topçu Baba Türbesi'nin İçindeki Dua Eden Kadınlar



Fotoğraf 59: Topçu Baba'yı Anma Etkinlikleri



Fotoğraf 60: Topçu Baba'da Kesilen Adak Kurbanlarının Pişirilmesi



Fotoğraf 61: Yağmurlu Baba



Fotoğraf 62: Yağmurlu Baba'nın Yanındaki Kurban Derisi Yüzmek İçin Kullanılan Tertibat



Fotoğraf 63: Garip Baba



Fotoğraf 64: Garip Baba'nın Yandan Görünümü



Fotoğraf 65: Murat Baba



Fotoğraf 66: Murat Baba Türbesi'nin İçeriden Görünümü



Fotoğraf 67: Murat Baba Türbesi'nde, Murat Baba'nın Abdest Aldığına İnanılan Testiler



Fotoğraf 68: Mustafa Yapın



Fotoğraf 69: Mustafa Yapın Kabrinden Bir Görünüm



Fotoğraf 70: Süpürgeci Baba



Fotoğraf 71: Süpürgeci Baba'nın Mezarının Bulunduğu Yer



Fotoğraf 72: Lüleburgaz'da İsmi Bilinmeyen Bir Yatır



Fotoğraf 73: Şehit Ali Baba ve Arkadaşları



Fotoğraf 74: Şehit Ali Baba ve Arkadaşları'nın Mezarının Baş Kısım



Fotoğraf 75: Tezveren Baba



Fotoğraf 76: Tezveren Baba'nın Mezar Taşı



Fotoğraf 77: Topçu Binbaşı Ermiş



Fotoğraf 78: Topçu Binbaşı Ermiş Yatırında Mum Yakmak İçin Kullanılan Bölme



Fotoğraf 79: Zindan Baba



Fotoğraf 80: Zindan Baba Türbesi'nin İçinden Bir Görünüm



Fotoğraf 84: Zindan Baba Türbesi'nin Türbedarı Müzeyyen Nalbant



Fotoğraf 85: Binbiroklı Ahmet Bey



Fotoğraf 81: Binbiroklı Ahmet Bey Türbesi'nin İçi



Fotoğraf 82: Binbiroklı Ahmet Bey Türbesi'nin İçerisindeki Kur'an ve Havlular



Fotoğraf 83: Haydar Baba



Fotoğraf 84: Haydar Baba Yatırından Bir Görünüm



Fotoğraf 85: Pınarhisar'da İsmi Bilinmeyen Bir Yatır



Fotoğraf 86: Pınarhisar'da İsmi Bilinmeyen Bir Yatırdan Bir Görünüm



Fotoğraf 87: Ethem Baba



Fotoğraf 88: Karakoçak Baba



Fotoğraf 89: Şeyh Bâlî



**Fotoğraf 90: Şeyh Bâlî'nin Mezarının Baş Kısımındaki Mum Yakmak İçin
Kullanılan Bölme**